

Evangelijos mokymas ir mokymasis

Vadovėlis seminarijos ir religijos instituto mokytojams ir vadovams

Evangelijos mokymas ir mokymasis

*Vadovėlis seminarijos ir religijos instituto
mokytojams ir vadovams*

Išleido

Pastarųjų Dienų Šventųjų Jėzaus Kristaus Bažnyčia

Solt Leik Sitis, Jutos valstija

Būsime dėkingi, jei informaciją apie pastebėtas klaidas, komentarus bei pasiūlymus atsiųsite adresu:

Seminaries and Institutes of Religion Administration
50 E. North Temple Street, Floor 9
Salt Lake City, UT 84150-0009 USA
Elektroninio pašto adresu: ces-manuals@ldschurch.org

Prašome nurodyti savo vardą ir pavardę, adresą, apylinkę ir kuolą. Būtinai nurodykite vadovėlio pavadinimą. Tada parašykite savo komentarus.

© 2012 Intellectual Reserve, Inc.

Visos teisės saugomos.

Išspausdinta Jungtinėse Amerikos Valstijose

Tekstas anglų kalba patvirtintas 12/11

Vertimas patvirtintas 12/11

Gospel Teaching and Learning vertimas.

Lithuanian

10581 156

Turinys

Pratarmė	V
Mokymas Gelbėtojo būdu	V
Įvadas	IX
Bažnyčios švietimo sistema	IX
Seminarijos ir religijos institutai	IX
1. Tikslas	1
Mūsų tikslas [1.1]	1
Gyvename [1.2].	2
Mokome [1.3]	5
Administruojame [1.4].	7
2. Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindai	10
Mokyti ir mokytis Dvasia [2.1]	10
Puoselėti mokymuisi palankią meilės, pagarbos ir tikslo siekimo aplinką [2.2].	13
Kasdien studijuoti Raštus ir skaityti mokymosi kurso medžiagą [2.3].	19
Suprasti Raštų ir pranašų žodžių kontekstą ir turinį [2.4]	23
Nustatyti Evangelijos doktrinas ir principus, juos suprasti, jausti jų teisingumą, svarbą ir juos taikyti [2.5].	26
Aiškinti, pasakoti ir liudyti apie Evangelijos doktrinas ir principus [2.6].	31
Įsisavinti pagrindines Raštų ištraukas ir doktrinas [2.7].	33
3. Raštų mokymas seminarijose ir religijos institutuose	38
Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindų sujungimas [3.1]	39
Luko 5. Pavyzdys [3.2]	42
4. Ruošimasis mokyti.	47
Asmeninis pasiruošimas [4.1].	47
Mokinių pasiruošimas [4.2].	49
Pamokos parengimas [4.3]	51
5. Mokymo metodai, įgūdžiai ir būdai.	58
Klausimai [5.1]	58
Klasės diskusija [5.2]	63
Raštus klasėje skaitykite kartu [5.3].	64
Mokytojo komentaras [5.4].	65
Istorijos [5.5]	66
Aptarimas nedidelėse grupelėse ir užduotys [5.6]	67
Pratimai raštu [5.7]	68
Klasės lenta [5.8].	69
Daiktai ir paveikslėliai [5.9].	70
Audiovizualinės ir kompiuterinės pateiktys [5.10]	70
Muzika [5.11].	74
Bendri patarimai ir įspėjimai [5.12]	76
6. Toliau tobulėkite kaip mokytojas	78
Viešpaties pažadas [6.1].	79
Abėcėlinė rodyklė	81

Pratarmė

„Kai pradedame save analizuoti ir stengiamės tapti geresniais mokytojais, koki geresnį modelį galime rasti? Ar begali būti geresnis studijavimas nei savo idealų, tikslų bei metodų analizavimas ir jų lyginimas su Jėzaus Kristaus?“ (Boyd K. Packer, *Teach Ye Diligently*, rev. ed. [1991], p. 22).

Mokymas Gelbėtojo būdu

Akimirką apmąstykite tai, ką žinote apie Gelbėtoją. Ar galite Jį įsivaizduoti Jo mokinių apsuptyje? Ar galite įsivaizduoti, kaip Jis moko minias prie Galilėjos jūros ar asmeniškai kalbasi su moterimi prie šulinio? Kas iš Jo mokyto ir vadovavimo būdo patraukia jūsų dėmesį? Kaip Jis padėjo kitiems mokytis, dvasiškai augti ir atsiversti į Jo Evangeliją?

Jis mylėjo juos, meldėsi dėl jų ir nuolatos tarnavo jiems. Jis rado progų būti su jais ir rodyti jiems Savo meilę. Jis žinojo jų rūpesčius, viltis bei troškimus ir tai, kas vyko jų gyvenime.

Jis žinojo, kas jie buvo ir kuo galėjo tapti. Jis sugebėjo unikaliu, tik jiems skirtu būdu padėti jiems mokytis ir augti. Kai jiems nesisekė, Jis nenusivylė jais, bet toliau mylėjo juos ir tarnavo jiems.

Jis ruošėsi mokytį, ilgą laiką nuošaliai melddamasis ir pasninkaudamas. Jis kasdien asmeniškai siekė Savo Dangiškojo Tėvo vadovavimo.

Apie Savo misiją Jis mokė ir liudijo pasitelkdamas Raštus. Jis mokė žmones, kad patys apmąstyty Raštus ir pasinaudoję jais rastų atsakymus į rūpimus klausimus. Kada Jis su galia ir įgaliojimu mokė Dievo žodžio, jų širdys degė ir jie patys žinojo, kad Raštai yra tikri.

Jis pasakojo jiems suprantamus palyginimus, paprastas istorijas ir gyvenimiškus pavyzdžius. Jis padėjo jiems atpažinti Evangelijos pamokas per jų patyrimus ir juos supantį pasaulį. Jis kalbėjo apie žvejybą, vaiko gimimą ir darbą laukuose. Mokydamas, kaip vieniems kitais rūpintis, Jis pasakojo istorijas apie paklydusios avies gelbėjimą. Mokydamas Savo mokinius pasikliauti švelniu Dangiškojo Tėvo rūpesčiu, Jis skatino juos „[pasižiūrėti], kaip auga lauko lelijos“.

Jis užduodavo klausimus, kurie skatino juos giliau mąstyti ir jausti. Jis nuoširdžiai domėjosi jų atsakymais ir džiaugėsi jų rodomu tikėjimu. Jis suteikė jiems progų patiems užduoti klausimus, dalintis savo įžvalgomis; atsakydavo į jų klausimus ir išklausedavo jų patyrimus. Dėl Jo meilės jie nevaržomai dalinosi savo mintimis ir jausmais.

Jis kvietė juos liudyti ir jiems tai darant Dvasia lietė jų širdis. „O kuo jūs mane laikote?“ – paklausė Jis. Atsakydamas Petras sustiprino savo liudijimą: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!“

Jis pasitikėjo jais, ruošė juos ir patikėjo jiems svarbias pareigas mokyti, laiminti ir tarnauti kitiems. Jis liepė jiems: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai.“ Jo tikslas buvo padėti jiems atsiversti per tarnystę kitiems žmonėms.

Jis kvietė juos veikti su tikėjimu ir laikytis Jo mokomų tiesų. Visuose Savo mokymuose Jis susitelkė į pagalbą Savo pasekėjams iš visos širdies gyventi pagal Evangeliją. To siekdamas Jis rasdavo progų pamokyti juos per galingus potyrius. Pasirodęs nefitams, Jis kvietė juos po vieną prieiti prie Savęs, kad jie galėtų patys pamatyti, pajusti ir pažinti Jį. Pajutęs, kad jie iki galo nesuvokia Jo žinios, Jis kvietė juos eiti namo ir pasiruošti, kad galėtų sugrįžti ir išmokti daugiau.

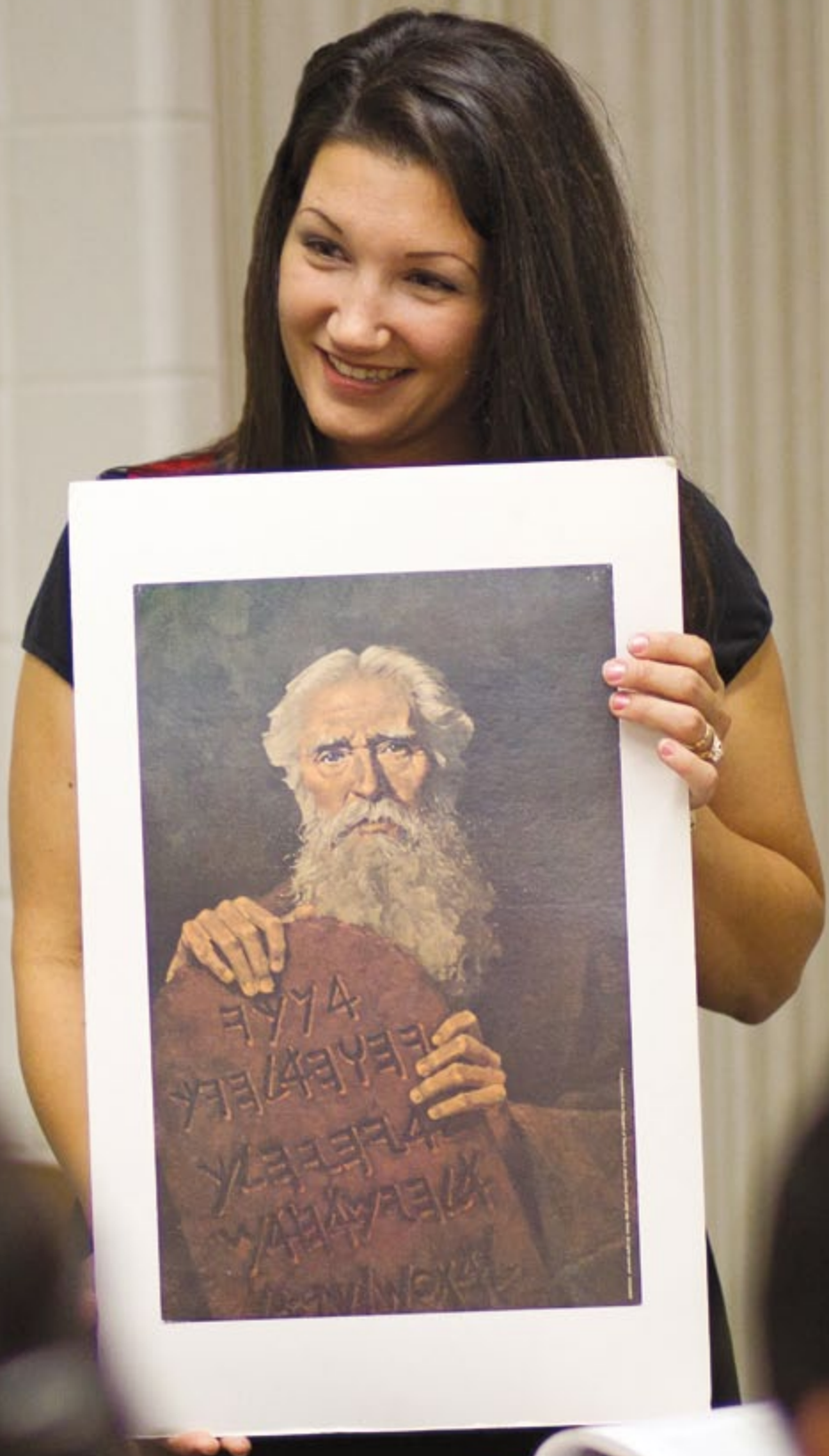

Visose situacijose Jis buvo jų pavyzdys ir mokytojas. Jis mokė juos melstis, meldamasis kartu su jais. Jis mokė juos mylėti ir tarnauti taip, kaip Jis mylėjo ir tarnavo jiems. Jis mokė juos, kaip mokyti Jo Evangelijos, pats jos mokydamas.

Žinoma, Gelbėtojo mokymo būdas skiriasi nuo pasaulio būdo.

Todėl jūsų šventas pašaukimas – mokyti taip, kaip mokė Gelbėtojas. Jei taip darysite, jaunimas savo širdyse skirs vietas, kad Evangelijos sėkla būtų pasėta, brinktų ir augtų. Tai atves prie galutinio mokymo tikslo – atsivertimo. Padėdami jaunimui atsiversti, padėsite jiems pasiruošti visą gyvenimą sekti Gelbėtoju: tarnauti misijoje, priimti šventyklos apeigas, auginti teisias šeimas ir visame pasaulyje statyti Dievo karalystę.

Įvadas

Bažnyčios švietimo sistema

Bažnyčios švietimo sistemos (BŠS) veiklai vadovauja Pastarųjų Dienų Šventųjų Jėzaus Kristaus Bažnyčios Švietimo taryba ir kontrolės valdybos. Pirmosios Prezidentūros nariai, išrinkti Dvylikos Apaštalų Kvorumo nariai ir kiti Bažnyčios visuotiniai įgaliotiniai bei visuotiniai pareigūnai sudaro Švietimo tarybą.

Bažnyčios švietimo sistemą sudaro tokios pavienės organizacijos: seminarijos ir religijos institutai, Brigamo Jango universitetas, Brigamo Jango universiteto Aidaho filialas, Brigamo Jango universiteto Havajų filialas ir PDŠ Verslo koledžas.

Seminarijos ir religijos institutai

Seminarijos ir religijos institutai (SI) darbo dienomis vykdo jaunimo ir jaunų suaugusiųjų religinį švietimą. Seminarijos ir religijos institutai kai kuriuose kraštuose už JAV ribų taip pat kuruoja pradinės ir vidurinės mokyklas.

Mūsų užduotis seminarijose ir religijos institutuose nėra vien švietimas. Mūsų užduotis – religinis švietimas. Religinis švietimas turi amžinas pasekmes ir reikalauja Viešpaties Dvasios įtakos. Kalbėdamas seminarijos ir instituto mokytojams prezidentas Dž. Rubenas Klarkas jaunesnysis mokė: „Jūsų, mokytojų, misija yra didinga. Kaip mokytojai švietimo sistemoje užimate aukščiausią padėtį, nes mokymas savo neįkainojama verte ir toli siekiančia įtaka gali prilygti kažkam, kas veikia žmogų jam būnant amžinybės praeityje, mirtingojo gyvenimo dabartyje ir nesibaigiančioje ateityje“ (*The Charted Course of the Church in Education*, rev. ed. [1994], p. 9).

Tūkstančiai seminarijos ir instituto mokytojų bei vadovų visame pasaulyje padeda Bažnyčios jaunimui ir jauniems suaugusiesiems mokytis Jėzaus Kristaus Evangelijos ir gyventi pagal jos principus.

Šis vadovėlis – *Evangelijos mokymas ir mokymasis* – išleistas tam, kad mokytojams būtų lengviau dirbti. Tai yra mokomoji knyga. Mokytojai turėtų susipažinti su jos turiniu, dažnai ją skaityti, ypatingą dėmesį skirdami toms temoms, kurios bus jiems naudingiausios. Kai mokytojai studijuos šį vadovėlį ir ieškos nurodymų iš Viešpaties, Jis įkvėps juos besiruošiant pamokoms, sustiprins jų ryšį su mokiniais, išaukštins jų mokymą ir palaimins juos Dvasia, kad jie galėtų geriau vykdyti Jo darbą.

Seminarijų ir religijos institutų tikslas

Mūsų tikslas – padėti jaunimui ir jauniems suaugusiesiems suprasti Jėzaus Kristaus mokymus bei Apmokėjimą ir pasikliauti jais; padėti išlikti vertiems šventyklos palaiminimų; pasiruošti patiems ir paruošti savo šeimas bei kitus amžinajam gyvenimui su savo Tėvu danguje.

Kad pasiektume šį tikslą:

Gyvename

Mes gyvename pagal Jėzaus Kristaus Evangeliją ir siekiame Dvasios bendrystės. Mūsų elgesys ir tarpusavio santykiai yra pavyzdys namuose, klasėje ir visuomenėje. Mes nuolat stengiamės tobulinti savo darbą, žinias, požiūrį ir charakterį.

Mokome

Mes mokome mokinius Evangelijos doktrinų bei principų iš Raštų ir pranašų žodžių. Šias doktrinas bei principus dėstome suprantamai ir ugdančiai. Padedame mokiniams atlikti savo vaidmenį mokymosi procese ir ruošiamo juos mokyti Evangelijos kitus.

Administruojame

Mes tinkamai administruojame savo programas ir išteklius. Padedame tėvams vykdyti jų pareigą stiprinti savo šeimas. Kviesdami mokinius dalyvauti ir kurdami dvasinę aplinką, kurioje jie gali bendrauti ir drauge mokytis, glaudžiai bendradarbiaujame su kunigijos vadovais.

Tikslas

Jėzaus Kristaus Evangelijos mokytojams buvo parodytas šventas pasitikėjimas. Jų tikslas – ne vien pamokos mokymas. Vyresnysis Dalinas H. Ouksas sakė: „Evangelijos mokytojas niekada nesitenkins vien žinios pateikimu ar pamokslavimu. Geras Evangelijos mokytojas nori prisidėti prie Viešpaties darbo – nešti amžinąjį gyvenimą Jo vaikams“ („Gospel Teaching“, *Ensign*, Nov. 1999, p. 80).

Seminarijų ir religijos institutų tikslas mokytojams ir vadovams suteikia aiškia kryptį, kaip prisidėti prie Viešpaties darbo.

Mūsų tikslas [1.1]

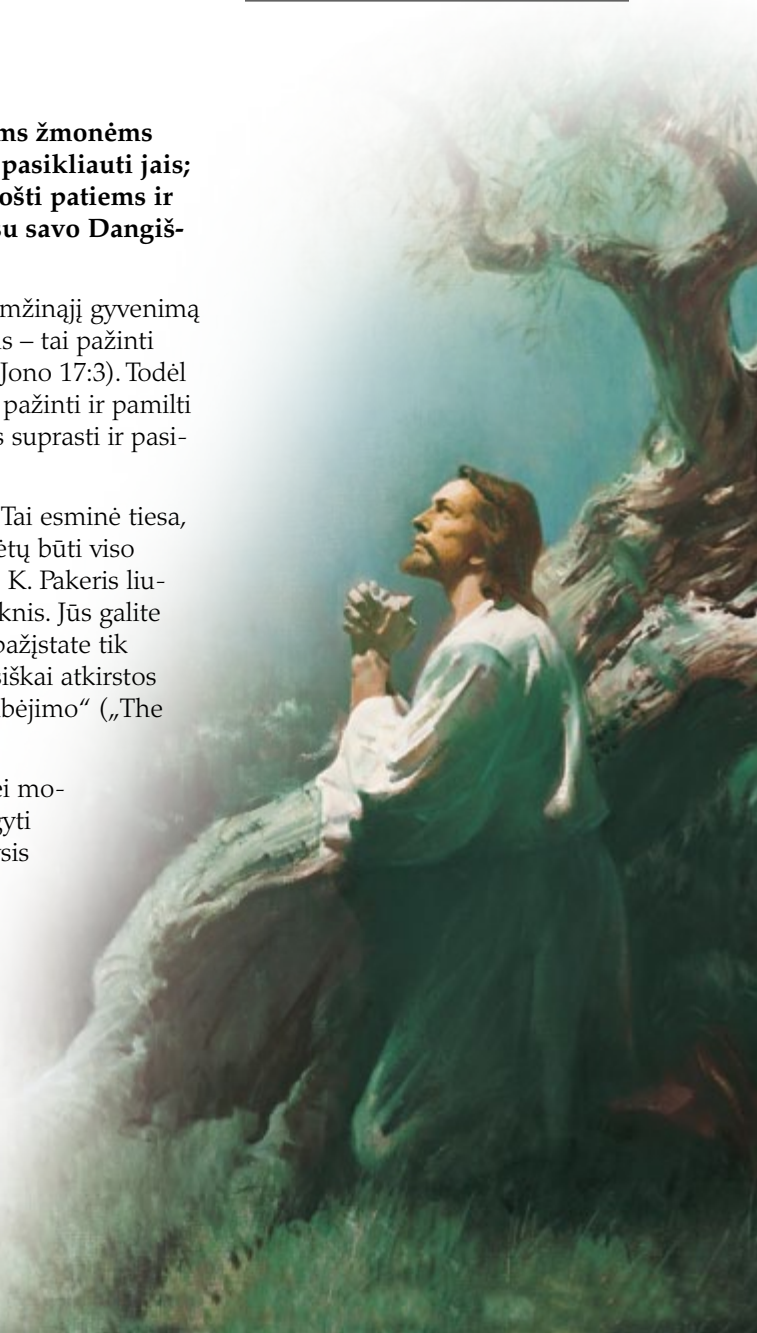
Mūsų tikslas – padėti jaunimui ir jauniems suaugusiems žmonėms suprasti Jėzaus Kristaus mokymus bei Apmokėjimą ir pasikliauti jais; padėti išlikti vertiems šventyklos palaiminimui; pasiruošti patiems ir paruošti savo šeimas bei kitus amžinajam gyvenimui su savo Dangiškuoju Tėvu.

Dangiškasis Tėvas trokšta, kad kiekvienas Jo vaikas gautų amžinąjį gyvenimą (žr. Mozės 1:39). Gelbėtojas mokė: „O amžinasis gyvenimas – tai pažinti tave, vienintelį tikrąjį Dievą, ir tavo siųstąjį Jėzų – Mesiją“ (Jono 17:3). Todėl pagrindinė religinio švietimo užduotis – padėti mokiniams pažinti ir pamilti savo Dangiškąjį Tėvą bei Jo Sūnų Jėzų Kristų ir padėti jiems suprasti ir pasikliauti Gelbėtojo mokymu bei Apmokėjimu.

Jėzaus Kristaus Apmokėjimas yra išgelbėjimo plano šerdis. Tai esminė tiesa, kuria remiasi Evangelijos principai bei doktrinos ir kuri turėtų būti viso Evangelijos mokymo ir mokymosi šerdis. Vyresnysis Boidas K. Pakeris liudijo, kad Apmokėjimas „yra pati krisčioniškos doktrinos šaknis. Jūs galite žinoti apie Evangeliją daug to, kas išauga iš ten, bet, jeigu pažįstate tik šakas, o tos šakos nesisieja su ta šaknimi, jeigu jos buvo visiškai atkirtos nuo tos tiesos, jose nebus nei gyvybės, nei turinio, nei išgelbėjimo“ („The Mediator“, *Ensign*, May 1977, p. 56).

Kai mokiniai mokosi apie Jėzų Kristų, seka Jo pavyzdžiu bei mokymais ir pritaiko Jo Apmokėjimą savo gyvenime, jie gali įgyti stiprybės ir patirti atleidimą, išgijimą ir atsivertimą. Vyresnysis Henris B. Airingas mokė:

„Turime žiūrėti aukščiau. Privalome siekti tikslų, kuriuos visada turėjome: užsirašymo, reguliaraus lankomumo, baigimo, Raštų žinojimo, patyrimų, kada jaučiama, kaip Šventoji Dvasia patvirtina tiesą. Be to, turime nepamiršti, kad ateityje jų laukia misija ir šventykla. Tačiau mokiniams tuo metu, kai jie yra mūsų mokiniai, reikia daugiau. [...]

Svarbiausia yra tai, kaip mokytojai elgiasi asmeniniame gyvenime savo namuose ir kaip jie elgiasi su savo sutuoktiniais bei vaikais. Tie svarbiausi santykiai turėtų būti nusakomi „įtikinimu, didžiu kantrumu, gerumu, romumu ir neveidmainiška meile“ (DS 121:41). Prezidentas Ezra Taftas Bensonas taip sakė: „Tikimės, kad tarp jūsų, kaip vyrų ir žmonių, yra nuostabūs santykiai. Tikimės, kad jūsų namuose yra ramybės ir Gelbėtojo meilės dvasia ir kad tai akivaizdu visiems, kurie įžengia į jūsų namus. Savo namuose neturėtumėte bartis ar nesutarti. [...] Kaip pora, jūs visame, ką darote ir kaip atrodote, atstovaujate Pirmąją Prezidentūrą“ („The Gospel Teacher and His Message“ [1976 m. rugsėjo 17 d. BŠS religiniams mokytojams pasakyta kalba], p. 7).

Klasėje mokytojai kiekvieną dieną turi galimybę rodyti Kristaus savybes, tokias kaip tikra meilė, kantrybė, maloningumas, pagarba ir pagarbumas šventiems dalykams. Mokytojai turėtų palaikyti pozityvius ir tinkamus santykius su mokiniais ir vengti rodyti kam nors netinkamą dėmesį, kuris galėtų būti klaidingai suprstas ar interpretuotas arba sukeltų spėlionės ar gandus.

Mokytojai, dalyvaudami ir lankydamiesi mokyklos, bendruomenės ir Bažnyčios veiklose ir renginiuose, turėtų stengtis elgtis pagal Kristaus pavyzdį. Jie turėtų stengtis išsiugdyti ir palaikyti tinkamus ir palaikymu grįstus santykius su tėvais, kolegomis, dvasiniais vadovais ir bendruomenės žmonėmis. Tai darydami nuosekliai mokytojai rodo nuoširdų vidinį pasišventimą gyventi pagal Jėzaus Kristaus Evangeliją, ir jų galia paveikti gyvenimus į gerą stiprėja.

Nuolat stengiamės tobulinti savo elgesį, žinias, požiūrį ir charakterį [1.2.3]

Kaip Dievo vaikai, mokytojai savyje turi dalį dieviškumo, kuris skatina troškimą tobulėti, judėti pirmyn, tapti panašesniems į Dangiškąjį Tėvą ir Jėzų Kristų. Mokytojas turėtų nuolatos puoselėti tą troškimą ir, Viešpačiui bei kitiems padedant, veikti pagal jaučiamas paskatas tobulėti. Vyresnysis Gordonas B. Hinklis pabrėžė nuolatinį poreikį asmeniškai tobulėti:

„Tikiu tobulėjimu. Tikiu augimu. [...]“

Nuolat aukite, mano broliai ir seserys, nepriklausomai nuo to, ar jums trisdešimt, ar septyniasdešimt“ („Four Imperatives for Religious Educators“ [iš kalbos, pasakytos BŠS mokytojams, 1978 m. rugsėjo 15 d.], 2).

Tobulėjimas reikalauja troškimo, uolumo, kantrybės ir Viešpaties pagalbos per apmąstymus ir maldą. Vyresnysis Henris B. Airingas mokė svarbaus principo apie savęs tobulinimą: „Dauguma mūsų turėjome kažkiek patirties, susijusios su savęs tobulinimu. Manoji patirtis štai ko mane išmokė apie tai, kaip žmonės ir organizacijos tobulėja, – geriausia pradėti ieškoti, ką galime nežymiai pakeisti tame, ką darome dažnai. Nuoseklume ir kartojime slypi galia. Ir jeigu įkvėpimas mums nurodys, kokius mažus pakeitimus daryti, nuoseklus paklusnumas atneš didelę pažangą“ [1998 m. vasario 6 d. vakaras su vyresniuoju Henriu B. Airingu], p. 3).

Išnašos

„Kiekvienas seniai suvokėte, kad mokote to, kas esate. [...] Jūsų bruožų visumą žmonės įsidėmės labiau negu atskiroje pamokoje išsakytą konkrečią tiesą. [...] Nes jeigu mūsų mokinystė yra rimta, tai matysis ir išliks atmintyje. Toks suvokimas apie tai, kaip jus prisimins, ir jūsų asmeninis teismus leis jums nuoširdžiai paveikti jūsų mokinių gyvenimus.“

(Nylas A. Maksvelas, „But a Few Days“ [1982 m. rugsėjo 10 d. BŠS religijos mokytojams pasakyta kalba], p. 2)

Mokome [1.3]

Išnašos

Mes mokome mokinius Evangelijos doktrinų ir principų iš Raštų ir pranašų žodžių [1.3.1]

Jėzaus Kristaus Evangelijos doktrinų ir principų žinojimas, supratimas ir liudijimas suteiks mokiniams pakankamai stiprybės ir nukreips juos pasirinkti tai, kas atitinka Dangiškojo Tėvo valią.

Doktrina tai fundamentali, esminė Jėzaus Kristaus Evangelijos tiesa. Vyresnysis Boidas K. Parkeris mokė:

„Tikroji doktrina, kai ją suvokiame, keičia požiūrį ir elgesį.

Evangelijos doktrinų studijavimas pakeis elgesį greičiau nei elgesio studijavimas“ („Little Children“, *Ensign*, Nov. 1986, p. 17).

Vyresnysis Ričardas G. Skotas pabrėžė: „Principai – tai koncentruota tiesa, paruošta pritaikyti įvairiausiose situacijose. Teisingas principas leidžia aiškiai nuspręsti netgi painiausiose ir skubių sprendimų reikalaujančiose situacijose“ („Acquiring Spiritual Knowledge“, *Ensign*, Nov. 1993, p. 86).

Raštuose ir pranašų žodžiuose glūdi Evangelijos doktrinos ir principai, kuriuos mokytojai ir mokiniai turėtų stengtis suprasti, mokyti ir taikyti. Tiems, kurie moko Evangelijos pastarosiomis dienomis, Viešpats nurodė: „[Mokykite] mano evangelijos principų, esančių Biblijoje ir Mormono Knygoje, kurioje yra evangelijos pilnatvė“ (DS 42:12). Viešpats taip pat pabrėžė, kaip svarbu suprasti pastarųjų dienų pranašų mokymus ir laikytis jų. „Tu... skirk dėmesį visiems jo žodžiams ir įsakymams, kuriuos jis tau duos, kai juos gaus. [...] Jo žodį priimsite, lyg iš mano paties burnos“ (DS 21:4–5).

1938 m. prezidentas Dž. Rubenas Klarkas jaunesnysis, kalbėdamas Pirmosios Prezidentūros vardu, pasakė kalbą, tapusią orientyru seminarijos ir instituto mokytojams. Toje kalboje jis pasakė:

„Pagrindinis jūsų rūpestis, svarbiausia ir vienintelė jūsų pareiga – mokyti Viešpaties Jėzaus Kristaus Evangelijos taip, kaip tai buvo apreikšta šiomis pastarosiomis dienomis. Šios Evangelijos turite mokyti kaip autoritetingu šaltiniu remdamiesi Bažnyčios patvirtintais Raštais ir žodžiais tų, kuriuos Dievas pašaukė vesti Jo žmones šiomis paskutinėmis dienomis. [...]

Negalite nei žymiai, nei nežymiai keisti Bažnyčios doktrinų arba to, kaip jos yra paskelbtos Bažnyčios patvirtintuose Raštuose ir skelbiamos tų, kurie turi įgaliojimą paskelbti Bažnyčiai Viešpaties mintis ir valią“ (*The Charted Course of the Church in Education*, rev. ed. [1994], p. 10; taip pat žr. DS 42:12–13).

„O tikroji meilė nepaprastai kantri ir maloni, ir nepavydi, ir nepasipūtusi, nieieško sau naudos, ją nelengva su-
pykdyti, ji nemąsto pikta ir nesidžiau-
gia nedorybe, bet džiaugiasi tiesa, visa pakelia, visa
tiki, viskuo viliasi, visa ištvėria.“

(Moronio 7:45)

Kiekvienas mokytojas ir vadovas turi galimybę ir pareigą tin-
kamai vadovauti ir valdyti programas bei išteklius. Administ-
ravimo pareigos yra skirtos dvasiniam tikslui – laiminti
asmenis. Biudžetų ruošimas, ataskaitų pildymas, rūpinimasis
Bažnyčios turtu ir ištekliais, saugumo užtikrinimas, programų
priežiūra... dalyvavimas tarybose [ir bendravimas su moki-
niais, tėvais ir kunigystės vadovais] – visa tai yra pagrindinės
administravimo pareigos (*Administering Appropriately: A Hand-
book for CES Leaders and Teachers* [2003], p. 2). Vyresnysis
Henris B. Airingas mokė: „Niekada, niekada nenuvertinkite
gerai atliekamų laikinų dalykų dvasinės vertės tiems, kuriems
tarnaujate“ („The Book of Mormon Will Change Your Life“
[BŠS simpoziumas apie Mormono Knygą, 1990 m. rugpjūčio 17 d.], p. 7).

**Mūsų pastangos padeda tėvams vykdyti pareigą stiprinti savo
šeimas.** [1.4.2]

Svarbiausia tėvų pareiga – mokyti savo vaikus Jėzaus Kristaus Evangelijos;
prižiūrėti jų socialinį vystymąsi, tarpasmeninius santykius ir aprangos bei iš-
vaizdos standartus; atsakyti į doktrininius jų klausimus. Bažnyčios vadovai
padeda tėvams vykdyti šią pareigą.

Seminarijos ir instituto vadovai bei mokytojai geriausiai padeda tėvams,
mokydami mokinius Jėzaus Kristaus Evangelijos iš Raštų ir pranašų žodžių,
pabrėždami šeimos svarbą ir šeimos nariams bei šeimos veikloms skirtingą
ypatingą pirmenybę (žr. *Administering Appropriately*, p. 4). Mokytojai turi
skatinti mokinius gerbti savo tėvus ir kreiptis į juos patarimų bei nurodymų.
Mokytojai taip pat gali papasakoti tėvams, ko mokoma klasėje.

**Kviesdami mokinius dalyvauti ir sukurdami dvasinę aplinką, kurioje
mokiniai gali vieni su kitais bendrauti ir kartu mokyti, mes artimai
dirbame su kunigijos vadovais** [1.4.3]

Visos programos seminarijose ir religijos institutuose veikia vadovaujant tiek
vietiniams, tiek visuotiniams kunigijos vadovams, turintiems atitinkamus ku-
nigystės raktus.

Svarbu, kad seminarijos ir instituto vadovai bei mokytojai, stengdamiesi lai-
minti jaunimą ir jaunos suaugusiuosius, glaudžiai bendradarbiautų su vietini-
niais kunigijos vadovais. Kunigijos vadovų prižiūrimi jie kartu tariasi ir dirba,
stengdamiesi užtikrinti, kad kiekvienas jaunuolis ir jaunas suaugęs asmuo
būtų pakviestas ir paskatintas užsirašyti į atitinkamus studijų kursus, lankyti
ir baigti juos. Mokytojai ir administratoriai kartu su kunigijos vadovais turi
rūpintis, kad mokiniai užsirašytų į seminariją ar į institutą ir išliktų ten. Jie
neturi apsiriboti mokymu vien tų mokinių, kurie atėjo į jų klasę.

2

Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindai

Seminarijos ir religijos instituto tikslas apima tris pagrindinius siekius, kuriuos administratoriai ir mokytojai stengiasi įvykdyti, kad įgyvendintų seminarijų ir religijos institutų paskirtį.

1. Mes mokome mokinius Evangelijos doktrinų bei principų iš Raštų ir dabartinių pranašų žodžių.
2. Šias doktrinas bei principus dėstome suprantamai ir ugdančiai.
3. Mes padedame mokiniams atlikti savo vaidmenį mokymosi procese ir ruošiame juos mokyti Evangelijos kitus.

Kad lengviau įvykdytų šiuos siekius, seminarijos ir instituto mokytojai ir mokiniai yra ypač skatinami taikyti Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindus.

Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindai

Mokytojai ir mokiniai turi:

- Mokyti ir mokytis Dvasia.
- Puoselėti mokymuisi palankią meilės, pagarbos ir tikslo siekimo aplinką.
- Kasdien studijuoti Raštus ir skaityti mokymosi kurso medžiagą.
- Suprasti Raštų bei pranašų žodžių kontekstą ir turinį.
- Nustatyti Evangelijos doktrinas ir principus, juos suprasti, jausti jų teisingumą ir svarbą ir juos taikyti.
- Aiškinti, pasakoti ir liudyti apie Evangelijos doktrinas ir principus.
- Įsisavinti pagrindines Raštų ištraukas ir doktrinas.

Šie principai, taisyklės ir rezultatai yra glaudžiai susiję. Išmintingai ir darniai taikomi, jie padeda mokiniams suprasti Raštus ir juose esančius principus bei doktrinas. Jie taip pat skatina mokinius aktyviai dalyvauti Evangelijos mokymosi procese, praplečia jų sugebėjimą gyventi pagal Evangeliją ir jos mokyti kitus.

Mokyti ir mokytis Dvasia [2.1]

Evangelijos mokoma ir jos mokomasi Šventosios Dvasios galia. Mokymas ir mokymasis Dvasia vyksta tada, kai Šventoji Dvasia atlieka Savo vaidmenį arba funkcijas kartu su mokytoju, su mokiniu arba su jais abiem. Tik per mokymą ir mokymąsi Dvasia mokiniai supras mokymus ir Jėzaus Kristaus Apmokėjimą ir pasitikės jais taip, kad galės pasiruošti amžinajam gyvenimui.

Paprastai mokytojams pakanka veikti pagal Dvasios raginimus nesakant, kad jie taip daro.

Vyresnysis Henris B. Airingas davė tokį patarimą: „Daug svarbiau mokiniams suteikti progų jausti Dvasią, nei kalbėti apie ją. Tiesiog žinokite, kad kiekvienas žmogus truputį kitaip jaučia Dvasią. [...] Mano manymu, tai taip individualu, kad pasistengsiu nekalbėti per daug konkrečiai. Manau, kad tai patirti... gali būti geriau, nei nuolatos sakyti: „Ar jaučiate Dvasią?“ Manau, tai duotų priešingą rezultatą“ („Elder Richard G. Scott and Elder Henry B. Eyring Discussion“ [BŠS palydovinė apmokymo transliacija, 2003 m. rugpjūtis], p. 8).

Mokytojai turėtų atminti, kad mokymas Dvasia nepašalina jų atsakomybės kruopščiai, rūpestingai ruošti pamokai ir naudoti pateiktą mokymo medžiagą. Kita vertus, mokymas Dvasia reikalauja daugiau, nei vien laikytis kiekvieno mokymo medžiagoje pateikto patarimo nepasimeldus, jo neapgalvojus ar nepritaikius vietinėms aplinkybėms. Be to, mokytojai neturėtų per daug susitelkti į nelankstų pamokos planą, kuris suvaržytų galimybes priimti Dvasios raginimus ir jais sekti.

Puoselėti mokymuisi palankią meilės, pagarbos ir tikslo siekimo aplinką [2.2]

Kai mokytojai ir mokiniai myli ir gerbia Viešpatį, vienas kitą ir Dievo žodį, mokymas pagerėja. Bendro tikslo pojūtis padeda sutelkti pastangas bei lūkesčius ir suteikia kryptį pamokai. Tokios meilės, pagarbos ir tikslo aplinkos kūrimas ir plėtojimas yra tiek mokytojų, tiek mokinių pareiga ir pakviečia ugdantį Šventosios Dvasios poveikį.

Meilė ir pagarba [2.2.1]

Meilė suminkština širdis ir skatina Šventosios Dvasios įtaką. Kada mokytojai myli taip, kaip myli Gelbėtojas, jie ir mato kitus taip, kaip juos mato Viešpats. Į Kristaus meilę panaši meilė įkvepia mokytoją niekada nepasiduoti, stengiantis padėti kiekvienam vaikinui ir merginai tapti tikrai atsivertusiam. Vyresnysis Dalinas H. Ouskas mokė: „Kada esame pašaukti mokyti, turime priimti pašaukimą ir mokyti, nes mylime Dievą, Amžinąjį Tėvą, ir Jo Sūnų Jėzų Kristų. Be to, Evangelijos mokytojas visuomet turi mokyti mylėdamas mokinius. [...] Meilė Dievui ir meilė Jo vaikams yra svarbiausia tarnavimo priežastis. Tie, kurie moko iš meilės, bus išaukštinti kaip įrankiai rankose To, kuriam jie tarnauja“ („Gospel Teaching“, *Ensign*, Nov. 1999, p. 79).

Mokytojai ir mokiniai, kurie myli Viešpatį ir žino, kad Jis myli juos, jaučia nuoširdų troškimą būti arti Jo ir tapti panašesni į Jį. Jie gerbia Jo žodį ir Jo pranašų žodžius taip, kad tai skatina juos uoliai studijuoti Raštus, pritaikyti tai, ką išmoksta, ir dalintis tuo su kitais.

Kada mokiniai žino, kad mokytojas ir kiti mokiniai juos myli ir gerbia, yra didesnė tikimybė, kad jie ateis į klasę pasiruošę mokytis. Jaučiamas kitų žmonių palankumas ir meilė gali suminkštinti jų širdis, sumažinti baimę ir sukelti jų troškimą

Išnašos

Klasėje mokytojas galės padėti suvokti tikslą, jeigu:

Išnašos

- *Tikėtis, kad mokiniai atliks savo, kaip besimokančiųjų, vaidmenį.* Tikslas bus jaučiamas tokioje klasėje, kurioje mokytojas tikisi, kad jam padėsant mokiniai atliks savo, kaip besimokančiųjų, vaidmenį ir pasitiki, kad jie įneš svarų indėlį. Suvokiantiems tikslą mokytojams, kurie tikrai myli savo mokinius, jų pažanga ir sėkmė rūpi tiek, kad jie negali pasitenkinti nežymiomis pastangomis. Tokie mokytojai su meile skatins ir pakylės savo mokinius, kad šie realizuotų savo potencialą kaip besimokantieji ir kaip Jėzaus Kristaus mokiniai.
- *Apie Raštus ir Evangeliją kalbės nuoširdžiai, aistringai ir energingai.* Mokiniai paprastai labiau nori tikslingai mokytis, kada jaučia savo mokytojo entuziazmą ir tikėjimą tuo, kas aptariama.
- *Paruoš ugdančias pamokas.* Kai mokytojai į klasę ateis gerai paruošę ugdančią pamoką ir pasitikės jiems nurodytu kursu, bus akivaizdu, kad jie suvokia tikslą, ir mokiniai tai lengvai atpažins.
- *Paruoš reikiamą medžiagą ir reikmenis.* Mokytojai turi atvykti į klasę dar neatėjus mokiniams ir paruošti visą reikiamą medžiagą bei reikmenis. Tai mokytojui suteiks galimybę pasisveikinti su kiekvienu atvykstančiu mokiniu. Mokiniai turi stengtis atvykti į klasę laiku ir prasidedant pamokai ant savo stalo turėti visas tinkamas mokymo priemones – Raštus, pieštuką žymėjimui ir užrašus.
- *Vengs švaistyti laiką.* Jei pamoka prasidės laiku ir mokiniai supras, kad negali švaistyti laiko, jie jaus tikslingumą.
- *Nustatys klasės tvarką.* Tvarkos nustatymas vykdant dažnai kartojamas klasės veiklas padeda jausti tvarką ir tikslą. Nustatyta klasės tvarka skatina kiekvieno mokinio dalyvavimą ir padeda mokytojams ir mokiniams veiksmingiau naudoti brangų pamokos laiką. Tvarka gali būti nustatoma tokioms veikloms, kaip Raštų ir mokymosi medžiagos išėmimas ir padėjimas atgal, pakylėjančių dvasinių įžangų organizavimas, popieriaus bei priemonių išdalinimas ir surinkimas. Pateikti pranešimus, žymėti mokinių lankomumą, tikrinti užduotis ir atlikti kitus reikalus geriausia prieš dvasinę įžangą ir pamoką.

Kiti patarimai, kaip plėtoti mokymuisi tinkamą aplinką [2.2.3]

Be meilės, pagarbos ir tikslo suvokimo, idealią Evangelijos mokymosi aplinką taip pat sudaro tvarka, pagarbumas ir ramybės jausmas. Vyresnysis Boidas K. Parkeris mokė, kad „įkvėpimas lengviau ateina ramioje aplinkoje“ ir kad „pagarbumas pakviečia apreiškimą“ („Reverence Invites Revelation“, *Ensign*, Nov. 1991, p. 21–22). Toliau pateikiami kai kurie patarimai, kuriais mokytojai gali pasinaudoti, siekdami įtvirtinti ir palaikyti Evangelijos mokymuisi palankią atmosferą.

Aptarkite dvasinio mokymosi principus.

Metų pradžioje mokytojai su mokiniais gali aptarti, kokios sąlygos skatina dvasinį mokymąsi (žr. 1 Korintiečiams 2:10–11; DS 50:17–22; 88:121–26). Šiose diskusijose gali būti akcentuojamas elgesys, kviečiantis Viešpaties Dvasią būti su jais Evangelijos mokymosi procese, ir elgesys, skatinantis Dvasią pasitraukti. Mokytojai ir mokiniai turi nuolatos skatinti vieni kitus daryti tai, kas, visų jų manymu, turėtų pakviesti Dvasią. Tokios pastangos gali padėti tiek mokiniams, tiek mokytojams suprasti ir atlikti savo vaidmenį, pakviečiant Dvasią į mokymosi procesą.

Atidžiai rinkitės mokymosi veiklas.

Mokytojai turėtų suprasti, kad skirtingos mokymosi veiklos skatina skirtingas mokinių nuotaikas ir požiūrį. Pavyzdžiui, vienas mokytojas, pamokos pradžioje pravedęs audringą mokomąjį žaidimą, susierzino, kai nebegalėjo dvasingiau užbaigti pamokos. Kita mokytoja pastebėjo, kad atsirado drausmės problemų po to, kai pamokos metu ji išdalino užkandžius.

Dėmesingai stebėkite mokinių elgesį ir tinkamai reaguokite.

Mokytojai turėtų sekti, kas vyksta per pamoką, ir tinkamai reaguoti. Jeigu matyti, kad mokiniams nuobodu arba jie ima nekantrauti, taip gali būti dėl to, kad jie nedalyvauja arba nesupranta mokomo dalyko ar pamokos svarbos. Norėdamas padėti mokiniams sukaupti dėmesį, mokytojas per pamoką gali kai ką pakeisti. Jeigu mokiniai netinkamai elgiasi ir jų elgesys atitolina Dvasią, mokytojas turi siekti įkvėpimo, kaip spręsti problemą, o ne ją ignoruoti. Mokytojai taip pat turi stebėti mokinius, kurie nebendruoja su kitais mokiniais arba atrodo vieniši. Tokiems mokiniams gali prireikti papildomo asmeninio mokytojo arba kitų klasės mokinių dėmesio. Tokiais atvejais mokytojai gali pasikalbėti su tėvais ir kunigijos vadovais ir nustatyti, ar yra priežasčių arba aplinkybių, apie kurias jie turėtų žinoti.

Taisykite triukšmingą ir netinkamą elgesį.

Reikia nepamiršti tam tikrų bendrų principų, kurie padės mokytojui įvesti tinkamą tvarką ir pagarbumą klasėje. Tvarka ne visada reiškia visišką tylą; tvarka taip pat nereiškia, kad pamoka negali būti maloni ar smagi. Tačiau triukšmingas ar nepagarbus mokinyš arba mokinių grupė gali neigiamai paveikti mokymosi procesą arba trukdyti veikti Šventajai Dvasiai.

Jeigu mokinyš ar mokinių grupė elgiasi netinkamai, tai gali trikdyti mokytoją ir kitus mokinius. Tokiais atvejais ypač svarbu, kad mokytojai kontroliuotų savo emocijas ir siektų Dvasios įtakos. Tai, kaip mokytojai reaguoja į bet kurį panašų incidentą, gali būti svarbiau nei pats incidentas ir gali padidinti arba sumažinti mokinių pagarbą bei pasitikėjimą. Taisydami netinkamą elgesį mokytojai turi būti griežti, bet draugiški, teisingi ir rūpestingi, o po to vėl greitai grįžti prie pamokos. Viešas mokinio elgesio išjuokimas gali trumpam pakeisti jo elgesį, bet neugdo nei mokytojo, nei mokinio. Tai taip pat gali paskatinti kitus mokinius bijoti mokytojo arba juo nepasitikėti. Mokytojai turi prisiminti teisią įtikinimo, didžio kantrumo, gerumo, romumo, neveidmainiškos meilės ir maloningumo įtaką (žr. DS 121:41–42).

„Niekada neleiskite, kad sprendžiama problema taptų svarbesnė už žmogų, kuriam reikia meilės.“

(Tomas S. Monsonas, „Džiaukimės kelionėje“, 2008 m. spalio visuotinės konferencijos medžiaga.)

Išnašos

Yra tam tikri konkretūs žingsniai, kuriuos mokytojas gali žengti spręsdamas iškilusias problemas. Yra keletas galimų problemų sprendimo būdų, kurie nebūtinai tinka kiekvienam mokiniui ar situacijai:

- *Užmezgkite akių kontaktą.* Mokiniai dažnai kalbasi netinkamu metu, nes mano, kad mokytojas nepastebės. Mokytojas gali žiūrėti į mokinius ir trumpam užmezgti akių kontaktą, kad jie žinotų, jog mokytojas mato, kas vyksta.
- *Liaukitės kalbėję.* Jeigu mokiniai šnekasi tuomet, kai turėtų klausyti, mokytojas gali liautis kalbėjęs, jeigu reikia, net ir nutraukti sakinį. Kalbėjimas garsiau už juos paprastai problemos neišsprendžia.
- *Prieikite arčiau.* Dar vienas galimas mokytojo veiksmas koreguoti mokinio elgesį, nesikreipiant tiesiogiai į jį, tai prieiti arčiau ir stovėti greta netinkamai besielgiančio mokinio. Mokytojas gali tęsti pamoką, bet mokinys paprastai jaučia mokytojo artumą ir liaujasi daręs tai, ką darė.
- *Užduokite klausimą.* Mokytojas, neakcentuodamas netinkamo elgesio, gali trukdančiam mokiniui užduoti su pamoka susijusį klausimą. Tuo nesiekama sutrikdyti mokinį, bet siekiama padėti jam arba jai vėl įsitraukti į diskusiją.

Gali būti akimirų, kada mokiniai nereaguos į tokias netiesiogines pastangas ir toliau trukdys klasei. Toliau išvardyti kiti, tiesioginiai veiksmai, kuriais mokytojas gali palaikyti tvarką:

- *Asmeniškai pasikalbėkite su mokiniu.* Viešpats sakė, kad jeigu kas nors įžeidžia kitą, įžeistasis turi pakalbėti su jį įžeidusiu „tarpusavy vienu du“ (DS 42:88). Mokytojas gali pasikalbėti su mokiniu apie tai, kodėl jis arba ji netinkamai elgiasi, ir padėti jam arba jai suprasti, kad toks elgesys turi pasikeisti arba bus imtasi kitų veiksmų. Mokytojai turi stengtis skirti mokinių elgesį nuo jų asmeninės vertės. Mokytojams svarbu atminti, kad „Dievo akyse sielų vertė yra didžiulė“ (DS 18:10). Jie turi parodyti mokiniams, kad nors netinkamas elgesys yra nepriimtinas, jis arba ji yra vertinami. Mokytojai turi neužmiršti sekti Viešpaties nurodymu ir rodyti „po to... dar didesnę meilę tam, kurį papeikė“ (DS 121:43).
- *Išskirkite trukdančius mokinius.*
- *Pasitarkite su tėvais arba kunigijos vadovais.* Jeigu netinkamas elgesys nesiliauja, mokytojui gali būti naudinga pasitarti su mokinio tėvais. Dažnai tėvai gali suteikti papildomų įžvalgų ir minčių, kurios padės išspręsti tą rūpestį. Kai kuriais atvejais gali padėti mokinio vyskupas.
- *Išprašykite mokinį iš klasės.* Prezidentas Deividas O. Makėjus davė tokį nurodymą mokytojams: „Jeigu jūsų pastangos neduoda laukiamo rezultato tada galite kreiptis į tėvus ir pasakyti: „Jeigu mokinys ir toliau netinkamai elgsis, turėsime jį išbraukti iš mokinių sąrašo.“ Tai kraštutinė priemonė. Bet kuris mokytojas gali išprašyti [mokinį], bet prieš tai jis turėtų išnaudoti visas kitas įmanomas priemones. Tačiau turi

būti tvarka! Ji būtina sielos augimui, o jeigu vienas [mokinys] arba du [mokiniai] atsisako palaikyti tvarką, tuomet jie turi išeiti. Geriau tegul vienas [mokinys] badauja, nei visa klasė po truputį yra nuodijama“ („Guidance of a Human Soul—The Teacher’s Greatest Responsibility“, *Instructor*, Sept. 1965, p. 343).

Išnašos

Prieš išprašydamas mokinį ilgesniam laikui, mokytojas turi pasitarti su tėvais, seminarijos ir instituto kuratoriais ir atitinkamais kunigijos vadovais. Tokiomis aplinkybėmis yra svarbu, kad mokytojas padėtų mokiniams ir tėvams suprasti, kad mokinys pasirenka pasitraukti iš seminarijos, pasirinkdamas elgtis netinkamai. Netoleruojamas yra trukdymas, o ne mokinys. Kada mokinys ar mokinė nuspręs kitaip elgtis, galės grįžti į klasę.

„Jeigu tie [mokiniai] yra abejingi, galbūt jūs dar negalite jų mokyti, bet galite juos mylėti. O jeigu šiandien juos mylėsite, galbūt rytoj galėsite juos mokyti.“

(Jeffrey R. Holland, „Teaching and Learning in the Church“, p. 102)

Kasdien studijuoti Raštus ir skaityti mokymosi kurso medžiagą [2.3]

Kasdien studijuokite Raštus [2.3.1]

Kasdieninis asmeninis Raštų studijavimas mokytojams ir mokiniams suteikia nuolatinę galimybę mokytis Evangelijos, išsiugdyti liudijimą ir klausytis Viešpaties balso. Doktrinoje ir Sandorose Viešpats pareiškė: „Šventuosius Raštus aš daviau jums mokyti“ (DS 33:16). Pranašas Nefis mokė, kad tie, kurie „[veržiasi] pirmyn, sotindamiesi Kristaus žodžiu, ir [ištveria] iki galo... [turės] amžinąjį gyvenimą“ (2 Nefio 31:20), ir kad „Kristaus žodžiai pasakys jums viską, ką turėtumėte daryti“ (2 Nefio 32:3).

Pastarųjų dienų pranašai pabrėžė, kaip svarbu kiekvieną dieną studijuoti Raštus. Prezidentas Haroldas B. Ly įspėjo: „Jeigu neskaitome Raštų kasdien, mūsų liudijimai silpnėja, mūsų dvasingumas neauga“ (*Teachings of Presidents of the Church: Harold B. Lee* [2000], p. 66). Vyresnysis Hovardas V. Hanteris taip pat mokė: „Tikrai tas, kuris studijuoja Raštus kiekvieną dieną, pasiekia daug daugiau už tą, kuris tam pašvenčia vieną dieną, o po to praeina daug dienų, kol jis prie to grįžta“ („Reading the Scriptures“, *Ensign*, Nov. 1979, p. 64).

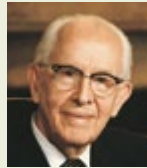
Vyresnysis Ričardas G. Skotas taip maldavo: „Prašu, įžiebkite meilę Raštams kiekvieno mylimo jaunuolio galvoje ir širdyje. Padėkite kiekvieno jaunuolio širdyje uždegti tą neužgesinamą ugnį, kuri ją jaučiančius skatina turėti troškimą visada žinoti Viešpaties žodį, suprasti Jo mokymus, taikyti juos ir dalintis jais su kitais. [...]

Pirma, kartu su mokiniais nuodugnai perskaitykite daugelį Viešpaties švento žodžio ištraukų. Padėkite jiems pajusti jūsų entuziazmą, pagarbą ir meilę Raštams.

Išnašos

„Svarbu, kad prieš pradėdami stiprinti savo mokinius, studijuotumėte karalystės doktrinas ir mokytumėtės Evangelijos tiek mokymusi, tiek tikėjimu.“

(Ezra Taftas Bensonas, „The Gospel Teacher and His Message“ [1976 m. rugsėjo 17 d. BŠS religiniams mokytojams pasakyta kalba], p. 3)

Antra, padėkite jiems išmokti asmeniškai skaityti, apmąstyti ir melstis, kad galėtų atrasti tą iš Raštų sklindančią galią ir ramybę“ („Four Fundamentals for Those Who Teach and Inspire Youth“ [BŠS simpoziumas apie Senąjį Testamentą, 1987 m. rugpjūčio 14 d.], p. 5).

Yra keli būdai, kaip mokytojas mokinių gyvenimus gali paveikti veiksmingiau ir ilgesniam laikui nei išmokydamas juos mylėti Raštus ir kasdien juos studijuoti. Tai dažnai prasideda nuo mokytojų rodomo asmeninio gyvenimo pavyzdžio kasdien studijuoti Raštus. Pradėjęs kasdien asmeniškai sąmoningai studijuoti Raštus, mokytojas pasiruošia asmeniškai paliudyti mokiniams apie Raštų vertę savo gyvenime. Toks liudijimas gali stipriai paskatinti mokinius pasiryžti reguliariai studijuoti Raštus.

Mokytojai turi nuolat mokyti mokinius doktrinų ir principų po kasdienio asmeninio Raštų studijavimo. Mokytojai taip pat gali skatinti kiekvieną mokinį kasdien skirti laiko asmeniniam Raštų studijavimui; naudodami tinkamą žymėjimo sistemą, leidžiančią vertinti jų pasiekimus, gali padėti jiems atsiskaityti už kasdienį studijavimą; klasėje mokiniams nuolat suteikti progų vieniems su kitais dalintis tuo, ko išmoksta ir pajaučia studijuodami asmeniškai. Mokytojai, skatindami studijuoti kasdien, turi stengtis nesugėdinti ir neįbauginti mokinių, kuriems gali būti sunku asmeniškai studijuoti Raštus.

Skaitymo ar kitokias mokymosi negalias turintiems mokiniams turi būti suteikta galimybė studijuoti Raštus tokia forma, kuri galbūt geriau atitiks jų poreikius, pavyzdžiui, garso įrašai, gestų kalba ar Brailio raštas. Daugeliui mokinių, patiriančių skaitymo sunkumų, yra lengviau sekti atspausdintą tekstą, kol kažkas garsiai jį skaito.

„Nuolat kraukitės savo protuose gyvenimo žodžius.“

(Doktrinos ir Sandorų 84:85)

Raštų studijavimo įgūdžiai ir metodai

Stengdamiesi padėti mokiniams sėkmingai asmeniškai studijuoti Raštus, mokytojai gali padėti jiems išsiugdyti ir naudoti daugybę Raštų studijavimo įgūdžių ir metodų. Visi čia pateikti, o taip pat kiti, šiame vadovėlyje nepaminėti, įgūdžiai ir metodai turėtų būti naudojami, kad padėtų mokiniams mokytis Dvasia, suprasti Raštus, atrasti ir pritaikyti Evangelijos doktrinas ir principus savo gyvenime.

Naudokite pagalbines Raštų studijavimo priemones. Bažnyčia yra paruošusi išsamų pagalbinių Raštų studijavimo priemonių rinkinį ir įtraukė jas į kai kuriomis kalbomis išleistas patvirtintų Raštų knygas. (Raštų Rodyklė – tai pagalbinių Raštų studijavimo priemonių rinkinys, kuris buvo išleistas kitomis kalbomis.) Šios pagalbinės priemonės apima tokius dalykus kaip išnašos, skyrių antraštės, teminės rodyklės, Biblijos žodynėlis ir žemėlapiai. Tai yra vertingiausios priemonės, kuriomis, studijuodami Raštus, gali naudotis mokytojai ir mokiniai. Mokytojai gali padėti savo mokiniams susipažinti su tomis pagalbinėmis studijavimo priemonėmis tinkamai jas naudodami pamokose. Be to, Bažnyčia kitas naudingas studijavimo priemones patalpino internete.

Žymėkite ir komentuokite. Raštų žymėjimas ir komentarų rašymas yra vienas naudingiausių būdų, kaip mokytojai ir mokiniai gali užfiksuoti ir išsaugoti tai, ką sužino. Žymėti reiškia pažymėti, atskirti, atrinkti arba paryškinti. Tai galima padaryti pabraukiant, nuspalvinant arba apibraukiant raktinius žodžius ar pastraipas Raštuose. Komentuoti reiškia užrašyti paaiškinamąsias pastabas arba teksto paaiškinimus. Rašyti Raštų komentarus galima paraštėse šalia konkrečios Raštų ištraukos, užrašant savo mintis, pranašų paaiškinimus, dalines nuorodas, žodžių apibrėžimus arba įžvalgas, patirtas besiklausant kitų klasės narių.

Mokiniams ir mokytojams Raštų žymėjimas ir komentarų rašymas gali padėti:

- Geriau įsiminti svarbius žodžius, frazes, mintis, tiesas, žmones ir įvykius.
- Paaiškinti arba atskleisti šventraščio teksto prasmę.
- Išsaugoti asmenišką ir iš kitų įgytas įžvalgas.
- Pasiruošti mokyti Evangelijos kitus.

Mokytojai gali skatinti mokinius žymėti Raštus maždaug tokiomis žodžiais: „Kai tyrinėsite tas eilutes, kviečiu jus pažymėti jūsų aptiktą esminį principą“ arba „Štai svarbi dalinė nuoroda. Jei norite, galite užsirašyti ją savo Raštų paraštėse.“ Geriau ištisus metus mokyti, vaizduoti ir naudoti Raštų žymėjimo pagrindinius elementus, nei mokyti konkrečios žymėjimo sistemos.

Apmąstykite. Apmąstyti reiškia medituoti arba giliai mąstyti apie kažką. Apmąstymas dažniausiai apima maldą. Kada asmeniškai studijuodami Raštus mokiniai išmoks apmąstyti, Dvasia jiems dažnai atskleis ir padės žinoti, kaip jie gali tapti panašesni į Jėzų Kristų.

Baigęs mokyti nefitus, Gelbėtojas jiems pasakė: „Apmąstykite tai, ką aš kalbėjau“ (3 Nefio 17:3). Vienas iš būdų, kaip galima padėti mokiniams dvasiškai dalyvauti pamokoje ir paskatinti juos naudoti ir stiprinti supratimą to, ko jie mokosi, tai skirti jiems laiko per pamoką pamąstyti apie tai, ką jie sužinojo. Tokiu metu mokytojai turi paskatinti mokinius kreiptis pagalbos į Viešpatį.

Užduokite klausimus. Vienas iš svarbiausių studijavimo įgūdžių, kurį gali išsiugdyti mokiniai studijuodami Raštus, – tai išmokti užduoti klausimus ir ieškoti atsakymų. Mokiniai, užduodami klausimus, gali geriau suprasti Raštų kontekstą ir turinį, o taip pat atrasti ir suprasti svarbius Evangelijos principus ir doktrinas. Mokiniai gali išmokti užduoti klausimus, kurie padės jiems jausti jų studijuojamų dalykų teisingumą ir svarbą, ir suprasti, kaip pritaikyti tai, ką studijuoja.

„Pakvieskite [savo mokinius] skaityti lėčiau, atidžiau ir išsikelti daugiau klausimų. Padėkite jiems apmąstyti, iširti kiekvieną žodį, kiekvieną Raštų perlą. Mokykite juos žiūrėti į šiuos perlus prieš šviesą, pasukti ir pažiūrėti, kas juose atsispindi ir atsiskleidžia. Kuriam nors mokiniui, tam tikrą dieną patyrus konkretų poreikį, toks tyrinėjimas gali atskleisti lauke paslėptą lobį; brangų perlą; neįkainojamą perlą.“

(Džefris R. Holandas, „Students Need Teachers to Guide Them“ [1992 m. birželio 20 d. BŠS palydovinė transliacija], p. 4)

Išnašos

Paiškinkite sudėtingus žodžius ir frazes. Žodynai, mokinių vadovėliai, išnašos ir pagalbinės Raštų studijavimo priemonės dažnai gali padėti mokiniams suprasti sudėtingus žodžius ir frazes.

Įsivaizduokite. Įsivaizdavimas reiškia, kad mokiniai savo mintyse įsivaizduoja, kas vyksta Raštų istorijoje. Pavyzdžiui, mokiniai gali įsivaizduoti Petrą, einantį per vandenį link Gelbėtojo (žr. Mato 14:28–29), arba Šadrachą, Meshachą ir Abed Negą, įmestus į ugnimi plieskiančią krosnį (žr. Danielius 3:19–25). Mokiniais įsivaizdavimas Raštų pasakojimą gali padaryti gyvesnį ir realesnį.

Pritaikykite Raštus. Pritaikyti Raštus reiškia palyginti juos su savo gyvenimu. Mokiniai gali paklausti: „Kokios aplinkybės ir situacijos mano gyvenime yra panašios į aplinkybes ir situacijas šioje Raštų ištraukoje?“ arba „Ar esu panašus į asmenis, apie kuriuos studijuojame Raštuose?“ Kai mokiniai pastebi panašumą tarp asmeninių ir Raštuose aprašytų patyrimų, jie gali geriau nustatyti Evangelijos doktrinas ir principus. Jie taip pat gali matyti, kaip tie principai gali būti taikomi jų gyvenime panašiose situacijose.

Ieškokite dalinių nuorodų. Dalinė nuoroda – papildoma Raštų nuoroda, kuri gali suteikti daugiau informacijos ir įžvalgų apie studijuojamą ištrauką. Ieškoti dalinių nuorodų arba „susieti“ reiškia sujungti Raštų nuorodas, kurios padeda mokiniams suprasti tam tikrą Raštų ištrauką, doktriną ar principą. Naudingų dalinių nuorodų gali būti išnašose ir kitose pagalbinėse studijavimo priemonėse, mokytojų ir mokinių vadovėliuose ir visuotinių konferencijų kalbose. Mokytojai ir mokiniai tinkamų dalinių nuorodų taip pat gali rasti studijuodami patys.

Palyginkite ir sugretinkite. Raštų ištrauka ar doktrina dažniausiai tampa aiškesnė, kada ji palyginama arba sugretinama su kažkuo kitu. Suradus panašumus arba skirtumus tarp mokymų, žmonių arba įvykių, galima aiškiau matyti Evangelijos tiesas. Pavyzdžiui, sugretindami karaliaus Benjamino ir karaliaus Nojaus valdymą, mokiniai gali labai aiškiai palyginti teisingo vadovo atneštas palaimas su neteisingo vadovo sukeltomis pragaištingomis pasekmėmis. Jokūbo ir Almos gyvenimo, mokymų ir liudijimų palyginimas su Šeremo ir Korihoro gyvenimu gali padėti mokiniams aiškiau atpažinti klaidingas šiandieninio pasaulio filosofijas ir suprasti, kaip jas įveikti. Izraelio vaikų, Lehio ir jo šeimos bei Jareditų įvairių kelionių į pažado žemes palyginimas ir sugretinimas gali išmokyti principų, kurie padės mokytojams ir mokiniams jų gyvenimo kelionėje.

Sudarykite sąrašus. Sąrašas – susijusių minčių, idėjų arba nurodymų grupė. Sąrašų ieškojimas Raštuose gali padėti mokiniams ir mokytojams nustatyti rašytojo pabrėžiamus esminius dalykus. Pavyzdžiui, Dešimt įsakymų yra sąrašas (žr. Išėjimo 20). Teiginius apie palaimas taip pat galima nagrinėti kaip sąrašą (žr. Mato 5:3–12; 3 Nefio 12:3–11). Doktrinos ir Sandorų 4 skyriuje randame sąrašą reikalavimų pašauktiesiems tarnauti Viešpačiui.

Išnašos

„Susipažinkite su Raštuose mokomomis pamokomis. Išstudijuokite Mokytojo palyginimų ir pranašų raginimų istorines aplinkybes. Studijuokite juos taip, lyg tie žmonės kalbėtų jums, nes tai tiesa.“

(Tomas S. Monsonas, „Būkime geriausi, kokie tik galime būti“, 2009 m. balandžio visuotinės konferencijos medžiaga)

meto kultūros. Kad suprastų jų užrašus, mokytojai ir mokiniai turi mintyse kiek įmanoma giliau „įžengti į jų pasaulį“, kad pamatytų viską taip, kaip tai matė rašytojas. Žemiau pateikiami keli skirtingi konteksto pavyzdžiai.

Istorinės aplinkybės. Kalbant apie tokius dalykus kaip sunkumai ir galios bei įgaliojimo naudojimas informacija, kad Doktrinos ir Sandorų 121, 122 ir 123 skyrius Džozefas Smitas gavo ir užrašė tuo metu, kai buvo Liberčio kalėjime, doktrinoms ir principams, kurių mokoma tuose skyriuose, suteikia daugiau prasmės ir jėgos.

Kultūrinė aplinka. Žinios apie senovės Izraelio švenčių aplinkybes gali paaiškinti, kaip šventės simboliškai susijusios su Gelbėtoju ir Jo misija. Žinios apie samariečių kilmę ir tai, ką Kristaus laikais apie juos galvojo žydai, paryškina palyginimą apie gerąjį samarietį ir suteikia daugiau prasmės Gelbėtojo susitikimui su moterimi prie šulinio Samarijoje.

Įvykį, palyginimą, doktriną ar principą paskatinęs klausimas ar situacija. Supratimas, kad Doktrinos ir Sandorų 9 skyrius atėjo kaip atsakas Oliveriui Kauderiui dėl nesugebėjimo versti, paaiškina šiame skyriuje mokomus principus apie apreiškimą.

Kas, kam ir kodėl kalba. Almos mokymai apie Apmokėjimą, Prisikėlimą, teismą, malonę ir teisingumą įgyja daugiau prasmės, kada suvokiame, kad tų mokymų kontekstas buvo jo susitikimas su sūnumi Koriantonu, kuriam rūpėjo padarytų sunkių nuodėmių pasekmės.

Geografinė aplinka. Kanaano geografijos pažinimas pagilina mūsų supratimą apie tai, kur įsikūrė Lotas ir Abraomas, kaip tai veikė jų pasirinkimus ir kaip tie pasirinkimai pa-

veikė jų šeimas.

Raštai, pagalbinės Raštų studijavimo priemonės ir mokymo medžiaga paprastai suteikia pakankamai kontekstinės informacijos, padedančios mokytojams ir mokiniams suprasti Raštų turinį.

Turinys [2.4.2]

Turinys – tai pasakojimo eiga, įvykiai, pamokslai ir įkvėpti paaiškinimai, sudarantys Raštų tekstą. Raštų turinys suteikia gyvybės Raštų ištraukoje esantiems principams ir doktrinoms ir įprasmina juos. Pavyzdžiui, pasakojimas apie tai, kaip Nefis gavo skaitvario plokšteles, moko principo, kad *tikėjimas Viešpačiu ir įsiklausymas į Dvasią gali padėti žmogui nugalėti tai, kas gali atrodyti kaip neįveikiamas iššūkis*. Suprantant Išėjimo aplinkybes, pasidaro aišku, kad *pasitikėjimas Viešpačiu ir sekimas pranašu gali padėti žmonėms ir tautoms gauti pažadėtus Viešpaties palaiminimus* ir kad *palaiminimai sulaukomi, kada žmonės murma ir yra nepaklusnūs*.

„Turiu raktą, kurio pagalba suprantu Raštus. Aš klausiu: koks klausimas paskatino atsakymą...?“

(Joseph Smith, *History of the Church*, 5:261)

Išnašos

Nustatyti Evangelijos doktrinas ir principus, juos suprasti, jausti jų teisingumą, svarbą ir juos taikyti [2.5]

Evangelijos doktrinų ir principų nustatymas ir supratimas padeda mokytojams ir mokiniams savo gyvenime pritaikyti Raštus ir pranašų žodžius ir jais vadovautis priimant sprendimus. Evangelijos doktrinų ir principų teisingumo, svarbumo ir būtinumo suvokimas dažnai skatina labiau stengtis taikyti tai, ko mokomasi. Evangelijos principų taikymas atneša pažadėtas palaimas, gilina supratimą ir atsivertimą ir padeda mokytojams bei mokiniams tapti panašesniems į Gelbėtoją.

Doktrina – tai esminė, nekintanti tiesa apie Jėzaus Kristaus Evangeliją. Tokios tiesos, pavyzdžiui, kad *Dangiškasis Tėvas turi kūną iš mėsos ir kaulų, kad krikštas būtinas, norint įžengti į Dievo karalystę, ir kad visi žmonės bus prikelti*, yra doktrinų pavyzdžiai.

Principas – tai nekintanti tiesa arba taisyklė, kurią žmonės gali įsisavinti ir ja vadovautis priimdami sprendimus. Evangelijos principai yra universalūs ir padeda žmonėms taikyti Evangelijos doktrinas kasdieniniame gyvenime. Vyresnysis Ričardas G. Skotas mokė: „Principai – tai paruošta pritaikymui, koncentruota tiesa“ („Acquiring Spiritual Knowledge“, *Ensign*, Nov. 1993, p. 86). Tai reiškia, kad Evangelijos principas dažniausiai nurodo veiksmą ir jo pasekmes. Pavyzdžiui, *malda visada gali padėti mums nugalėti pagundą* (žr. DS 10:5), o Šventoji Dvasia, *jeigu seksime Jos raginimais, padės mums atlikti tai, ką įsakė Viešpats* (žr. 1 Nefio 4).

Kartais gali būti sunku išvelgti skirtumą tarp doktrinos ir principo. Vyresnysis Henris B. Airingas pasidalino tokia mintimi: „Aš, tarp kitko, neieškočiau daug laiko bandydamas atskirti principą nuo doktrinos. Esu girdėjęs tokių pokalbių, kurie nebuvo labai vaisingi“ („Training Guidelines and Resources: Elder Richard G. Scott and Elder Henry B. Eyring Discussion“, [2003 m. rugpjūčio mėn. BŠS palydovinė mokymo transliacija], p. 10).

Nustatyti doktrinas ir principus [2.5.1]

Vienas pagrindinių Raštų tikslų yra mokyti Evangelijos doktrinų ir principų. Prezidentas Marionas G. Romnis paaiškino: „Neįmanoma sąžiningai studijuoti Raštų, neišmokstant Evangelijos principų, nes Raštai buvo rašomi, kad išsaugotų principus mūsų labui“ („The Message of the Old Testament“ [BŠS simpoziumas apie Senąjį Testamentą, 1979 m. rugpjūčio 17 d.], p. 3). Vyresnysis Boidas K. Parkeris mokė: „[Principai] randami Raštuose. Jie sudaro apreiškimų tikslą ir esmę“ („Principles“, *Ensign*, Mar. 1985, p. 8). Šiame Evangelijos laikotarpyje Viešpats įsakė Savo Bažnyčios mokytojams ir vadovams mokyti Evangelijos principų iš Raštų: „Ir dar, šios bažnyčios vyresnieji, kunigai ir mokytojai mokys mano evangelijos principų, esančių Biblijoje ir Mormono Knygoje, kurioje yra evangelijos pilnatvė“ (DS 42:12).

Kad išmoktume nustatyti Raštuose esančius Evangelijos principus ir doktrinas, reikia stropių pastangų ir praktikos. Kalbėdamas apie tas pastangas, vyresnysis Ričardas G. Skotas sakė: „Ieškokite principų. Rūpestingai atskirkite juos nuo juos aprašančių detalių“ („Acquiring Spiritual Knowledge“, p. 86).

Kartais doktrinas ir principus pamokoje nurodys mokytojas. Kartais mokytojas nukreips, skatins ir leis mokiniams patiems juos atrasti. Mokytojai turi uoliai padėti mokiniams įgyti sugebėjimą patiems nustatyti doktrinas ir principus.

Kai kuriuos Evangelijos principus ir doktrinas lengviau nustatyti, nes jie aiškiai suformuluoti. Tokie *suformuluoti principai* dažnai pradedami frazėmis: „taip mes matome“, „todėl“ arba „štai“, pažymint, kad Raštų autorius tuoj apibendrins arba suformuluos savo žinią.

Pavyzdžiui, Helamano 3:27 sakoma: „*Taip mes galime matyti*, kad Viešpats yra gailestingas visiems, kurie nuoširdžiai šaukiasi jo švento vardo.“

Almos 12:10 pareiškama: „*Todėl* tas, kuris užkietins savo širdį, gaus vis mažesnę žodžio dalį; o tam, kuris neužkietins savo širdies, bus duodama vis didesnė žodžio dalis.“

Efeziečiams 6:13 mokoma: „*Todėl* imkitės visų Dievo ginklų, kad galėtumėte piktąją dieną pasipriešinti ir visa nugalėję, išsilaikyti.“

Almos 41:10 sakoma: „*Štai*, sakau tau, nelabumas niekada nebuvo laimė.“

Šventraščio rašytojai nėra aiškiai nurodę daugelio principų, bet jie yra numanomi. *Numanomi principai* gali kilti iš visos Raštų knygos, skyriaus arba vienos eilutės ir gali glūdėti Raštų istorijos siužeto linijoje, įvykiuose arba palyginimuose. Numanomų principų nustatymas apima dvasiniame pasakojime iliustruojamų tiesų atpažinimą ir aiškų, glaustą jų suformulavimą. Tai paprastai reikalauja laiko ir nuodugnaus apmąstymo. Vyresnysis Ričardas G. Skotas mokė: „Verta labiau stengtis, kad mūsų surinktos tiesos būtų suorganizuotos į paprastai suformuluojamus principus“ („Acquiring Spiritual Knowledge“, p. 86).

Numanomi principai paprastai gali būti aptinkami Raštų ištraukoje, ieškant priežasties ir pasekmės ryšio. Evangelijos principai tampa aiškesni, kai Raštų pasakojime analizuojami asmenų arba grupių veiksmai, požiūriai ir elgesys ir nustatomi iš to kilę palaiminimai arba pasekmės.

Numanomi principai taip pat gali būti nustatomi užduodant tokius klausimus:

- Koks yra šio pasakojimo moralas?
- Kodėl, jūsų manymu, rašytojas į savo knygą įtraukė šiuos įvykius ar pastraipas?
- Ko autorius norėjo, kad mes išmoktume?
- Kokių pagrindinių tiesų mokoma šioje ištraukoje?

Štai keli numanomų principų pavyzdžiai:

Iš Almos jaunesniojo arba Pauliaus gyvenimo įvykių: *Priimantis tiesą ir dėl savo nuodėmių atgailaujantis žmogus gali vesti kitus prie Evangelijos palaiminimų* (žr. Almos 36:10–21; ApD 9:4–20).

Išnašos

Iš palyginimo apie dešimt mergelių: *Jeigu ištikimai ruošėmės, Viešpačiui atėjus būsime pasiruošę; arba nesirūpinantys dvasiniu pasiruošimu Viešpaties atėjimo metu nebus priimti* (žr. Mato 25:1–13).

Iš pasakojimo apie Dovydą ir Galijotą: *Jeigu veikiame drąsiai ir tikėdami Dievu, savo gyvenime galime įveikti didelius iššūkius* (žr. 1 Samuelio 17:40–51).

Štai keli būdai kaip padėti mokiniams nustatyti principus ir doktrinas:

- Pakvieskite mokinius užrašyti studijuojamą principą pagal formulę „jeigu – tuomet“.
- Nurodykite mokiniams, kad apibendrintų išmoktas tiesas surašydami jas teiginiais „ir taip mes matome“.
- Tegu mokiniai nustato, kokių veiksmų ėmėsi Raštų ištraukoje aprašyti asmenys, ir kokius tai atnešė palaiminimus.
- Skatinkite mokinius Raštuose pabraukti pagrindinius žodžius arba frazes, kurie padeda atpažinti principus arba doktrinos formuluotes.
- Ant lentos užrašykite Raštų ištraukoje esančią doktriną arba principą. Paprašykite, kad mokiniai ištirtų Raštų ištrauką, ieškodami to principo įrodymų.

Svarbu, kad nustatant principus ir doktrinas, jie būtų aiškiai ir paprastai formuluojami. „Kad būtų žinoma, tiesa turi būti išaiškinta, o kuo aiškesnis ir konkretesnis yra teiginys, tuo daugiau galimybių Šventajai Dvasiai paliudyti žmonių sieloms, jog tai yra tiesa [New Witnesses for God, 3 vols. (1909), 2:vii]“ (B. H. Roberts, iš James E. Faust, „What I Want My Son to Know before He Leaves on His Mission“, *Ensign*, May 1996, p. 41; *Skelbti mano evangeliją* [2004], p. 182).

Vienas iš būdų padėti klasės nariams aiškiai suprasti tas tiesas yra užrašyti nustatytą principą ar doktriną ant lentos arba pakviesti mokinius jį užrašyti ar pabraukti savo Raštuose.

Suprasti doktrinas ir principus [2.5.2]

Suprasti Evangelijos doktriną arba principą reiškia suvokti nustatytas tiesas, jų ryšį su kitais principais ir doktrinomis Viešpaties plane ir kaip tą principą galima pritaikyti gyvenime. Kada mokytojas arba mokinys supranta doktriną arba principą, jie ne tik žino, *ką tie žodžiai reiškia*, bet taip pat žino, kaip doktrina arba principas *gali paveikti jų gyvenimą*. Kai doktrina arba principas yra nustatyti ir suprasti, juos lengviau pritaikyti.

Mokytojai ir mokiniai gali praplėsti Evangelijos doktrinų ir principų supratimą, Raštuose ieškodami susijusių mokymų ir papildomų išvalgų, pasitelkdami pastarųjų dienų pranašų ir apaštalų žodžius bei mokymus, aiškindami kitiems Evangelijos tiesas, kurių išmoko, ir maldoje prašydami Šventosios Dvasios pagalbos. Principus pritaikant suvokimas gilėja.

Mokytojai gali padėti mokiniams suprasti doktrinas ir principus, užduodami jų prasmę apmąstyti skatinančius klausimus. Pavyzdžiui, iš Mormono Knygos pasakojimo apie 2000 jaunųjų karių galime sužinoti principą, kad Dievas mus išvaduos, jeigu neabejosime (žr. Almos 56:47–48). Kad aiškiau suprastų, ką tas principas reiškia, mokytojai ir mokiniai turi apmąstyti tokius klausimus:

- Kuo neabejojo jaunesni kariai?
- Kas įrodo, kad tie jaunesni kariai neabejojo?
- Kaip Dievas išvadavo jaunuosius karius?
- Kokios šiais laikais gali būti Bažnyčios jaunimo kovojamos „kovos“?
- Kokiais būdais Dievas gali išvaduoti juos iš tų kovų?
- Kaip Abinadžio, Džozefo Smito arba Šedracho, Mešacho ir Abed Nego patirtis moko mus to, ką reiškia būti išvaduotiems?

Iš Senajame Testamente aprašytų Naamano ir Eliziejaus istorijų galime pasimokyti principo, kad galime būti išgydyti, jeigu būsime nuolankūs ir pasiryžę laikytis pranašo patarimo (žr. 2 Karalių 5:1–14). Kad suprastų šio principo reikšmę, mokytojai ir mokiniai turi apmąstyti tokius klausimus:

- Kaip nuolankumas padeda mums laikytis pranašo patarimo?
- Kaip Naamano galutinis pasiryžimas „nusimaudyti septynis kartus“ padeda mums suprasti, ką reiškia *tikrai* laikytis pranašo patarimo?
- Nuo ko dar, be fizinių negalavimų, mums šiais laikais reikia išsigydyti?
- Ką daryti mus prašę pranašai, kad galėtume būti išgydyti dvasiškai pasauliui nesuvokiamu būdu?

Jausti doktrinų ir principų teisingumą ir svarbą [2.5.3]

Nors mokiniai ir gali nustatyti Evangelijos principus ir doktrinas, jie paprastai nepritaiko jų tol, kol per Dvasią nepajunta jų teisingumo bei svarbos ir nesuvokia, kaip svarbu pritaikyti tą principą savo gyvenime. Vyresnysis Robertas D. Heilsas paaiškino: „Tikras mokytojas, pamokęs [Evangelijos] faktų, [...] veda [mokinius] žingsniu toliau – savo širdyse įgyti dvasinį liudijimą ir supratimą, kurie paskatina veikti ir daryti“ („Teaching by Faith“ [2002 m. vasario 1 d. vakaras su vyresniuoju Robertu D. Heilsu], p. 5).

Išnašos

Išnašos

„Mūsų Evangelijos mokymas turi labiau nei kada nors anksčiau pabrėžti Jėzaus Kristaus Evangelijos tikrumą, svarbą ir būtinumą. Ši mokymo tikslų triada yra ypač reikšminga, nes jų galia paspartins visišką atsivertimą.“

(Nylas A. Maksvelas, „Those Seedling Saints Who Sit before You“ [BŠS simpoziumas apie Senąjį Testamentą, 1983 m. rugpjūčio 19 d.], p. 2)

Šventoji Dvasia mokinių protuose ir širdyse gali išpausti doktrinos arba principo svarbą ir suteikti mokiniui troškimą ir jėgų pritaikyti tą principą. Mokytojai per savo pamokas turi padaryti viską, kad kiekvienam savo mokiniui

padėtų tai patirti. Vyresnysis Ričardas G. Skotas skatino mokytojus: „Ar melsitės vadovavimo, kaip pasiekti, kad tiesa taip giliai įsismelktų į jūsų mokinių protus ir širdis, kad būtų naudojama visą gyvenimą? Žinau, kad jeigu su malda stengsitės tai daryti, Viešpats jus ves“ („To Understand and Live Truth“, [2005 m. vasario 4 d. vakaras su vyresniuoju Ričardu G. Skotu], p. 2).

Vienas veiksmingiausių būdų padėti mokiniams pakviesti Dvasios įtaką į savo širdis ir paruošti juos taikyti išmoktą principą – paskatinti juos apmąstyti su tuo principu susijusius asmeninius potyrius (žr. 5.1.3 skyrių „Klausimai, skatinantys jausmus ir liudijimą“, p. 61). Tai padeda mokiniams atpažinti principo poveikį savo arba kitų žmonių gyvenime.

Pavyzdžiui, po diskusijos apie dešimtinės įstatymą mokytojas gali paklausti: „Kokius palaiminimus matėte savo arba kitų žmonių gyvenime dėl dešimtinės įstatymo laikymosi?“ Mokiniais mąstant apie panašius klausimus ir pasakojant klasei tinkamus asmeninius potyrius, Šventoji Dvasia gali padėti jiems aiškiau matyti palaiminimus, kuriuos gavo jie ar kiti žmonės, laikydamiesi Evangelijos doktrinų ir principų. Dvasia taip pat padės mokiniams jausti didesnę troškimą pritaikyti tas tiesas savo gyvenime. Mokytojai taip pat gali pasakoti tikras istorijas iš savo arba kitų žmonių gyvenimo, kad padėtų mokiniams pajauti aptariamo principo teisingumą ir jo laikymosi svarbą.

Mokytojai gali suteikti mokiniams progų paliudyti apie principų ir doktrinų teisingumą. Mokytojai taip pat turi ieškoti galimybių pasidalinti savo liudijimu. Be to, mokytojai gali padėti mokiniams jausti doktrinų ir principų teisingumą bei svarbą, pabrėždami Raštuose užrašytus liudijimus ir skaitydami arba klausydami pastarųjų dienų pranašų ir apaštalų liudijimų.

Taikyti doktrinas ir principus [2.5.4]

Pritaikymas vyksta tada, kai mokiniai galvoja, kalba ir gyvena pagal išmoktus principus. Vyresnysis Ričardas G. Skotas paaiškino pritaikymo svarbą, sakydamas taip: „Veiksmingumas to, kas vyksta klasėje, geriausiai matosi stebint, ar tiesos buvo suprastos ir pritaikytos mokinio gyvenime“ („To Understand and Live Truth“, p. 3).

Taikydami Evangelijos principus savo gyvenime, mokiniai gauna pažadėtas palaimas. Jie taip pat įgyja gilesnę doktrinos arba principo, kurį pritaikė, suvokimą ir liudijimą. Pavyzdžiui, švenčiantys Šabo dieną mokiniai geriau už nešvenčiančius supras, ką reiškia ją švęsti. Visa širdimi Viešpačiu pasitikėję mokiniai

(žr. Patarlių 3:5), sunkumų ar išbandymų metu sulaukė pastiprinimo ir paguodos, tą principą supras aiškiau už tuos, kurie to nedarė.

„Evangelijos mokymo tikslas nėra [...] „supilti informaciją“ į klasės narių protus. [...] Tikslas yra įkvėpti žmogų apgalvoti ir pajusti Evangelijos principus, o tada kažką daryti, kad juos pritaikytų gyvenime.“

(Thomas S. Monson, in Conference Report, Oct. 1970, p. 107)

Vyresnysis Boidas K. Pakeris paaiškino vieną liudijimo išsakymo palaimą:
„Ak, jei tik galėčiau jus mokyti šio vieno principo. Liudijimas *atrandamas* juo *dalijantis!* [...]“

Išnašos

Gauti liudijimą iš to, ką perskaitei ar ką pasakė kitas žmogus, yra viena; ir tai yra būtina pradžia. Visai kas kita, kada Dvasia tavo krūtinėje patvirtina tau, kad tai, ką *tu* liudijai, yra tiesa“ („The Candle of the Lord“, p. 54–55).

Liudijimo išsakymas ne tik palaimina liudijantį asmenį, bet taip pat gali stiprinti kitų žmonių tikėjimą ir liudijimus. Liudijimo išsakymas suteikia galimybę Šventajai Dvasiai paliudyti apie konkrečias sugražintosios Evangelijos doktrinas ir principus. Liudijimas ne visada prasideda fraze „Norėčiau pasidalinti savo liudijimu“. Tai gali būti tiesiog nuoširdus, įtikinamas išsakymas to, ką žmogus žino esant tiesa. Tai gali būti paprastas teiginys apie tai, ką žmogus galvoja apie Evangelijos doktriną arba principą ir kaip tai pakeitė jo gyvenimą. Mokiniai gali aiškiau suprasti, kaip galima pritaikyti Evangelijos principus ir jausti didesnę įkvėpimą taikyti juos savo gyvenime, kai girdi, kaip mokytojas ir kiti mokiniai liudija apie tų principų vertę.

Mokytojai gali paskatinti mokinius paliudyti apie Evangelijos tiesas, užduodami klausimus, kurie kviečia juos papasakoti apie savo potyrius ir įsitikinimus (žr. 5.1.3 skyrių „Klausimai, skatinantys jausmus ir liudijimą“, p. 61). Klausimai taip pat suteikia daugiau galimybių mokiniams liudyti savo bendraamžiams. Mokytojai turi nepamiršti liudijimo asmeniškumo ir šventumo ir gali pakviesti mokinius liudyti, tačiau niekada negali reikalauti, kad jie tai darytų. Mokytojai turėtų dažnai naudotis proga paliudyti apie savo meilę Dangiškajam Tėvui ir Jo Sūnui Jėzui Kristui, apie Evangelijos doktrinų ir principų teisingumą bei vertę. Mokytojai turėtų žinoti ir naudoti Gelbėtojo ir pastarųjų dienų pranašų bei apaštalų išsakytus liudijimus.

Įsisavinti pagrindines Raštų ištraukas ir doktrinas [2.7]

Jei žmonės kaupia amžinąsias tiesas savo protuose ir širdyse, prirėkus Šventoji Dvasia jiems primins tas tiesas ir suteiks drąsos veikti su tikėjimu. Prezidentas Hovardas V. Hanteris mokė:

„Aš primygtinai raginu jus, kad mokydami naudotumėtės Raštais ir darytumėte viską, ką galite, kad padėtumėte mokiniams naudotis jais ir priprasti prie jų. Norėčiau, kad mūsų jaunuoliai pasitikėtų Raštais. [...]“

„Liudijimas – tikras liudijimas, gimęs iš Dvasios ir patvirtintas Šventosios Dvasios, – keičia gyvenimus.“

(M. Russell Ballard, „Pure Testimony“, *Ensign* arba *Liahona*, Nov. 2004, p. 40)

„Mokymo procese tikėjimas skatinamas tuomet, kai mokiniai pradeda mokyti savo bendraamžius ir jiems liudija.“

(Robert D. Hales, „Teaching by Faith“, p. 4)

remiasi žinotinomis Raštų ištraukomis, palaiko tinkamus reikalavimus ir naudoja skirtingiems mokymo stiliams pritaikomus metodus. Įsimintinos Raštų eilutės pamokose turi būti naudojamos stengiantis paaiškinti su jomis susijusias doktrinas ir principus. Jos gali būti naudojamos kaip tema dvasinei įžangai arba iškabinamos kur nors klasėje. Mokiniai taip pat turėtų būti skatinami studijuoti ir taikyti jas ne tik pamokose.

Tose vietose, kur kartu tarnauja keli mokytojai, mokiniai mokysis geriau, jei tie mokytojai vienodai mokys Raštų įvaldymo. Kartkartėmis mokytojai gali apžvelgti ankstesnių metų įsimintinas Raštų eilutes, kad mokiniai nepamirštų visų įvaldymui parinktų ištraukų.

Nors Raštų įvaldymas yra svarbi mokymo programos dalis, ji turėtų papildyti, o ne užgožti kasdienį nuoseklų Raštų studijavimą. Mokytojai turi išimtingai skirti laiko Raštų įvaldymui. Studijavimą namuose prižiūrintys mokytojai turi būti ypač atsargūs, kad savaitinė pamoka netaptų savaitine Raštų įvaldymo veikla. Mokytojai turi pasirinkti tokius metodus, veiklas ir muziką, kurie atitinka Raštų orumą, tikslą ir dvasią ir nesukelia ginčų.

Pagrindinės doktrinos [2.7.2]

Buvo nustatytos pagrindinės doktrinos, kurias būtina pabrėžti tiek seminarijos, tiek instituto pamokose. Mokytojai turi padėti mokiniams nustatyti pagrindines Evangelijos doktrinas, jas suprasti, tikėti, paaiškinti ir pritaikyti. Tai padės mokiniams stiprinti savo liudijimą ir dėkingumą už sugrąžintąją Jėzaus Kristaus Evangeliją. Šių doktrinų studijavimas taip pat padės jiems geriau pasiruošti tų svarbių tiesų mokytį kitus žmones.

Svarbu nepamiršti mokytį ir kitų svarbių Evangelijos doktrinų, nors jos ir nėra įtrauktos į pagrindinių doktrinų sąrašą.

Pagrindinės doktrinos, kurias išrinko seminarijos ir religijos institutai:

- Dievybė
- Išgelbėjimo planas
- Jėzaus Kristaus Apmokėjimas
- Evangelijos laikotarpiai, atsimetimas ir sugrąžinimas
- Pranašai ir apreiškimas
- Kunigystė ir kunigystės raktai
- Apeigos ir sandoros
- Santuoka ir šeima
- Įsakymai

3

Raštų mokymas seminarijose ir religijos institutuose

Kad padėtų jaunimui ir jauniems suaugusiesiems suprasti Jėzaus Kristaus mokymus ir Apmokėjimą ir jais pasikliauti, seminarijos ir instituto mokytojai turi mokyti mokinius Evangelijos doktrinų ir principų iš Raštų. SI administracija nusprendė, kad, siekiant šio tikslo, seminarijos ir instituto Raštų mokymo kurse Raštų knygos ir skyriai būtų išdėstyti tokia tvarka, kokia jie išdėstyti patvirtintuose Raštuose. Nors tai nereiškia, kad visų eilučių turi būti mokoma tiksliai tokia tvarka, kaip jos yra Raštuose, dažniausiai kiekviena pamoka nenutols nuo pagrindinės istorijos siužeto arba natūralios įvykių sekos. Toks Raštų studijavimas sukuria visos žinios, kurią norėjo perduoti įkvėptas rašytojas, supratimo pagrindą ir leidžia studijuoti Evangelijos principus ir doktrinas matant, kaip jos pateikiamos Raštų tekste, įvertinant kontekstą.

Nuoseklus Raštų studijavimas:

- Leidžia mokytojams ir mokiniams studijuoti Evangelijos tiesas, analizuoti jų tarpusavio harmoniją ir sieti jas su kitu Raštuose pateiktu turiniu. Tai įgalina mokytojus ir mokinius aiškiau ir giliau matyti bei suprasti Raštuose esančias įkvėptas žinias.
- Tinkamai pabrėžia ir pakartoja Raštuose esančius Evangelijos principus ir doktrinas.
- Padeda mokiniams ir mokytojams lengviau nustatyti priežasties ir pasekmės ryšį.
- Padeda mokiniams atrasti ir suvokti daugialypius Evangelijos principus, net jeigu jie ir nėra smulkiai aptariami pamokoje. Šventoji Dvasia gali apšviesti šias tiesas kiekvienam mokiniui atskirai, o tada jos gali būti pritaikytos specifinėms jų aplinkybėms.
- Leidžia mokytojams ir mokiniams studijuoti ir aptarti Evangelijos doktrinas bei principus anksčiau gyvenusių žmonių gyvenimo ir patirties fone. Tai padeda mokiniams lengviau matyti šiuos principus ir doktrinas savo gyvenimo kontekste.
- Padeda iš esmės pažinti kiekvieną patvirtintą Raštų knygą.

Deividas A. Bednaris mokė, kad Raštų knygos skaitymas „nuo pradžios iki pabaigos tarsi atveria gyvojo vandens tėkmę į mūsų gyvenimus, supažindindamas mus su svarbiomis istorijomis, Evangelijos doktrinomis ir nesenstančiais principais. Toks būdas taip pat suteikia mums galimybę sužinoti apie pagrindinius Raštų veikėjus, apie įvykių ir pateiktų mokymų seką, laiką ir kontekstą. Toks užrašyto žodžio skaitymas atveria mums visą Raštų knygos panoramą. Tai pirmasis ir svarbiausias būdas gauti gyvojo vandens“ („A Reservoir of Living Water“ [BŠS vakaronė jauniems suaugusiesiems, 2007 m. vasario 4 d.], p. 2).

Išnašos

Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindų sujungimas [3.1]

Visos Raštais paremtos pamokos seminarijoje ar institute sutelktos į nagrinėjamą Raštų dalį, o ne į konkrečią sąvoką, doktriną ar principą. Mokymo programoje Raštai yra padalinti į šias nagrinėjamas Raštų dalis, kurios gali būti tokios mažos, kad apimtų vieną skyrių, ir tokios didelės, kad apimtų visą Raštų knygą. Dauguma nagrinėjamų Raštų dalių natūraliai baigiasi ten, kur keičiasi veiksmas ar tema. Remiantis šiais pasikeitimais, nagrinėjamos Raštų dalys suskirstytos į mažesnes atkarpas ar eilučių grupes. Visos Raštų dalies nagrinėjimas mažesnėmis atkarpomis sudaro įkvėpto autoriaus žinios supratimo ir mokymo pagrindą.

Nuosekliai studijuodami tas nagrinėjamos Raštų dalies atkarpas, mokytojai ir mokiniai sujungia daug Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindų. Tokie Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindai kaip konteksto ir turinio supratimas, Evangelijos doktrinų ir principų nustatymas, supratimas ir jų teisingumo bei svarbos suvokimas bei jų taikymas yra ne metodai, o siejami rezultatai. Tie pagrindai darniai formuoja pagrindinį modelį, kurio laikydamiesi mokytojai ir mokiniai gali padėti Evangelijai įsismelkti į jų protus ir širdis. Šis modelis apibrėžiamas taip:

1. Suprasti kontekstą ir turinį. Padėti mokiniams suprasti nagrinėjamos Raštų dalies kontekstą ir turinį – pamatinis Raštų mokymo proceso žingsnis. Tokios informacijos, kaip istorinė aplinka arba istorijos siužeto linija, supratimas sudaro Evangelijos principų ir doktrinų atradimo pagrindą, pavaizduoja ir paaiškina tas nagrinėjamoje Raštų dalyje esančias tiesas. Tas tiesas, kurias taip aiškiai ir giliai padeda suprasti šis pagrindas, dažniausiai sunku arba neįmanoma atrasti nagrinėjant tik vieną ar dvi Raštų eilutes.

2. Nustatyti doktrinas ir principus. Suprasdami Raštų turinį mokiniai ir mokytojai pasirošia nustatyti nagrinėjamoje Raštų dalyje esančius principus ir doktrinas. Kartais Raštų teksto autorius tiesiogiai išsako principą ar doktriną, kurią nori perteikti. Kitais atvejais tos tiesos nesunkiai numanomos pagal tai, kaip jos vaizduojamos Raštų pasakojime, ir atsiranda poreikis tą Evangelijos mokymą išreikšti kaip aiškią tiesos formuluotę.

Išnašos

3. Suvokti tų doktrinų ir principų prasmę. Kai yra nustatomi principai ir doktrinos, mokiniai ir mokytojai stengiasi tas tiesas geriau suprasti analizuodami ir aptardami jų prasmę. Dažnai nagrinėjamoje Raštų dalyje yra paaiškinantis komentaras, kuris gali padėti mokiniams suvokti doktrinos arba principo formuluotės prasmę. Be to, taikydami Raštus šių laikų aplinkybėms mokiniai geriau supranta, ką principai ir doktrinos reiškia jų gyvenime. Augant mokinio supratimui apie doktriną ar principą, jų supratimui toliau stiprėti ir kristalizuotis padeda galimybė paaiškinti Evangelijos tiesą kitiems žmonėms.

4. Per Dvasios įtaką jausti principo ar doktrinos teisingumą ir svarbą. Aiškus principo ar doktrinos supratimas paruošia mokinius suvokti jo teisingumą ir svarbą. Kai mokiniai per Dvasios įtaką jaučia principo ar doktrinos teisingumą, svarbą ir būtinumą, didėja jų troškimas pritaikyti tą tiesą savo gyvenime. Mokytojai gali padėti mokiniams pakviesti ir puoselėti tuos Dvasios jausmus, suteikdami jiems galimybių papasakoti apie patyrimus, susijusius su to Evangelijos principo laikymusi, ir paliudyti apie jo teisingumą. Mokytojai taip pat gali pasidalinti savo liudijimu ir patirtimi. Daugeliu atvejų Raštų teksto autorius taip pat liudija apie mokomą principą ar doktriną. Nagrinėjamos Raštų dalies eilutėse mokytojai ir mokiniai turi ieškoti tų patvirtinančių liudijimų.

5. Pritaikyti doktrinas ir principus. Doktrinos ar principo teisingumo ir svarbos suvokimas mokiniui atveria galimybę taikyti juos savo gyvenime. Nors asmeniškai Evangelijos principai dažniausiai taikomi už klasės ribų, pamokoje gali įvykti kai kas svarbaus, kas padės stiprėti mokinių pasiryžimui ir gebėjimui prasmingai pritaikyti tai, ko jie mokosi. Mokytojai gali mokiniams suteikti progų apmąstyti savo situaciją ir pagalvoti, kaip konkrečiai jie galėtų pritaikyti kažkurį principą ar doktriną. Kai mokiniams suteikiama laiko apmąstyti ir pagalvoti, kaip pritaikyti kažkokį principą savo gyvenime, Dvasia gali duoti jų protams asmeninius nurodymus. Tinkamu momentu mokytojai gali pakviesti mokinius pasidalinti mintimis, kaip jie gali pritaikyti konkretų principą ateityje.

Tas paprastas modelis arba jo dalis kartojama pamokoje mokytojui ir mokiniams studijuojant kiekvieną nagrinėjamos Raštų dalies eilučių grupę.

Kai kurios nagrinėjamos Raštų dalies atkarpos pamokoje bus pabrėžiamos, o kitoms bus skiriama mažiau dėmesio, nes jos ne tokios svarbios visos įkvėpto autoriaus žinios kontekste arba ne tokios svarbios konkreitiems mokinių poreikiams. Aptariant kai kurias atkarpas, bus skiriama daug laiko ir pastangų jų kontekstui ir turiniui suprasti, Evangelijos principams ir doktrinoms atrasti ir tam, kad mokytojas toliau mokytų mokinius pajauti principo teisingumą ir svarbą ir pritaikyti jį.

Kitais atvejais, prieš pereinant prie kitos nagrinėjamos Raštų dalies atkarpos, bus bandoma suprasti ir studijuoti kontekstą ir turinį tol, kol bus nustatytas principas ar doktrina. Kai doktrina ar principas tekste tampa aiškūs ir mokytojai arba mokiniai trumpai pamini juos, tai suteikia Šventajai Dvasiai galimybę mokyti ir pritaikyti Evangelijos tiesas tų mokinių, kuriems jos reikalingos, asmeniniams poreikiams, nors tos tiesos gal ir nebus nuodugnai nagrinėjamos pamokoje.

Tačiau nagrinėdami kitas atkarpas mokytojai ir mokiniai galbūt studijuos tik kontekstą ir turinį arba mokytojas tik apibendrins istorijos siužetą arba turinį prieš pereidamas prie kitos eilučių grupės. *Apibendrinti* reiškia glaustai papasakoti, kas minima skyriuose ar eilutėse, bet neišskiriama pamokos medžiagoje. Apibendrinimas leidžia mokytojui glaustai papasakoti apie tam tikras nagrinėjamos Raštų dalies atkarpas. Apibendrinamas nagrinėjamos Raštų dalies atkarpa, o ne jas praleisdamas, mokytojas padeda mokiniams suvokti istorijos siužetą ir kontekstą ir pastebėti bei suprasti principus arba doktrinas, kurie vėliau iškils nagrinėjamoje dalyje. Apibendrinimas taip pat padeda išsaugoti įkvėpto autoriaus žinios vientisumą ir sklandumą.

Kai mokytojai ir mokiniai taip nuosekliai nagrinėja kiekvieną Raštų dalies atkarpą, jie gali geriau suprasti, kaip viena eilučių grupė siejasi su kitomis. Jei mokytojai ir mokiniai mato ryšį tarp atskirų nagrinėjamos Raštų dalies atkarpų, tai padeda jiems ne tik giliau suprasti atskiras doktrinas ir principus, bet ir įgyti platesnį supratimą apie tai, ko mokoma Raštuose.

Išnašos

Išnašos

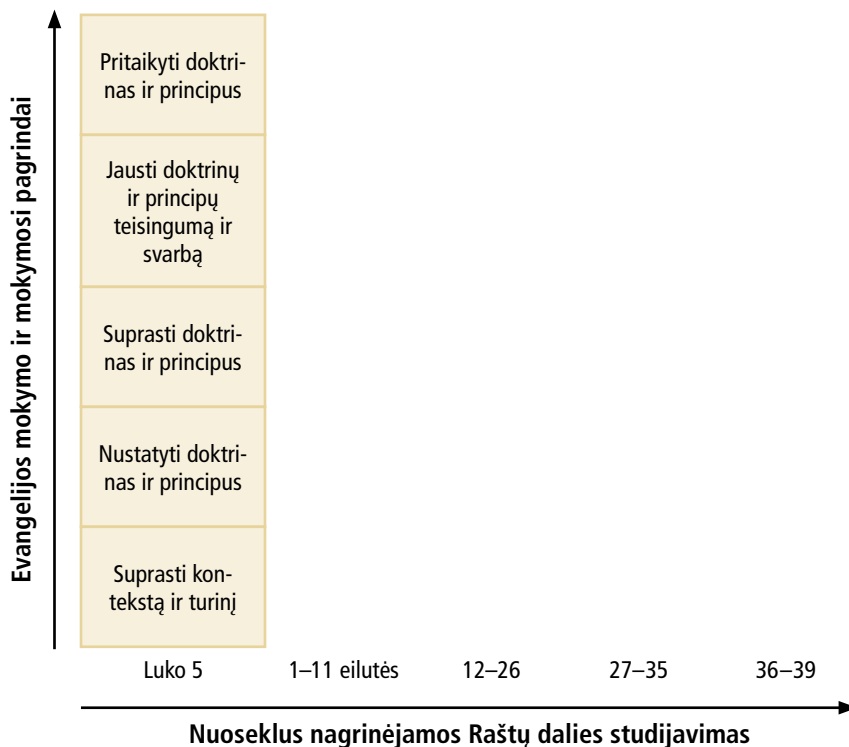
Luko 5. Pavyzdys [3.2]

Toliau pateiktas pavyzdys iliustruoja, kaip mokytojas gali mokyti nagrinėjamos Raštų dalies, panaudodamas Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindus.

Nagrinėjama Raštų dalis šiame pavyzdyje, Luko 5, gali būti dalijama į mažesnes eilučių ar ištraukų grupes priklausomai nuo istorijos siužeto linijos arba temos:

- Luko 5:1–11 Po to, kai Petras, Jokūbas ir Jonas stebuklingai pagavo daugybę žuvų, Viešpats juos pašaukia būti žmonių žvejais.
- Luko 5:12–26 Jėzus išgydo kelis fizines negalias turinčius asmenis ir atleidžia nuodėmes.
- Luko 5:27–35 Jėzus valgo su muitininkais ir nusidėjėliais, todėl fariziejai ir Raštų aiškintojai užduoda Jam klausimų.
- Luko 5:36–39 Jėzus pateikia palyginimą apie naują vyną ir senus vynmaišius.

Toliau pateikta diagrama iliustruoja, kaip šioje paprastoje pamokoje bus dėstomos visos šios dalys. Joje taip pat pavaizduota, ką iš Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindų mokytojas planuoja panaudoti kiekvienai eilučių grupei.

Išnašos

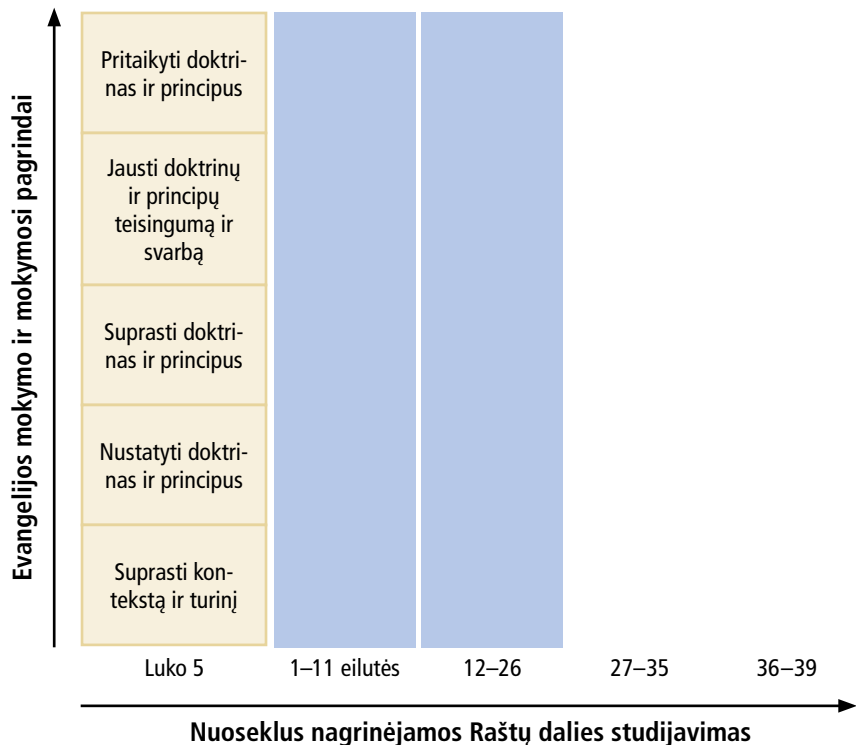
12–26 eilutės

Jėzus išgydė kelis fizines negalias turinčius žmones ir atleido nuodėmes.

Kad padėtų mokiniams **suprasti šių eilučių turinį**, mokytojas visų pirma turėtų juos supažindinti su istorijos siužetu, kaip Viešpats išgydė raupsuotąjį ir paralyžiuotąjį. Padėdamas mokiniams geriau suprasti turinį, mokytojas turėtų nurodyti jiems išanalizuoti, kuo tie du išgijimai yra panašūs ir kuo jie skiriasi. Kad padėtų tai padaryti, mokytojas galėtų paskatinti juos pagalvoti kokią reikšmę išgyjant turėjo abiejų ligonių tikėjimas. Nustatę, kad abiem atvejais tikėjimas buvo būtinas, mokiniai galėtų **nustatyti principą: kai panaudojame tikėjimą ir ateiname pas Gelbėtoją, Jis gali mus išgydyti.** Analizuodami abiejų istorijų skirtumus, mokiniai galėtų pastebėti, kad raupsuotasis pats atėjo pas Viešpatį, tuo tarpu paralyžiuotam žmogui prireikė kitų žmonių pagalbos. Iš to mokiniai galėtų nustatyti kitą principą: *galime padėti kitiems žmonėms ateiti pas Gelbėtoją, kad ir jie galėtų būtų išgydyti.*

Mokytojas gali padėti mokiniams **suprasti tuos principus**, paprašydamas juos apibūdinti, nuo ko dar, be fizinių negalių, žmonės gali būti išgydyti. Aptarimas gali padėti mokiniams suprasti, kad šiose eilutėse fiziniai išgydymai gali simbolizuoti Viešpaties gebėjimą išgydyti mus dvasiškai. Tai gali apimti nuodėmių atleidimą, sielvarto numalšinimą ar baimės ir nerimo numalšinimą.

Kad padėtų mokiniams **pajauti šių principų teisingumą ir svarbą** mokytojas gali paprašyti mokinių papasakoti apie jų arba žmogaus, kurį jie pažįsta, dvasinį arba fizinį išgydymą. Taip pat galima paprašyti, kad mokiniai papasakotų apie atvejus, kada jie matė, kaip kažkas atvedė kitus žmones pas Viešpatį, kad jie patirtų gydančią Gelbėtojo įtaką. (Reikia mokiniams priminti, kad pateikdami tokius pavyzdžius neminėtų su tais įvykiais susijusių

žmonių vardų.) Mokytojas gali pakviesti mokinius paliudyti apie Gelbėtojo meilę ir Jo galią mus išgydyti.

Kad paskatintų **pritaikyti** žinias, mokytojas galėtų pakviesti mokinius pagalvoti apie tai, ką jie konkrečiai galėtų padaryti, kad panaudoję tikėjimą būtų išgydyti, gautų atleidimą ar paguodą, arba apie tai, kaip jie galėtų atvesti draugą arba kažkokį kitą žmogų pas Gelbėtoją.

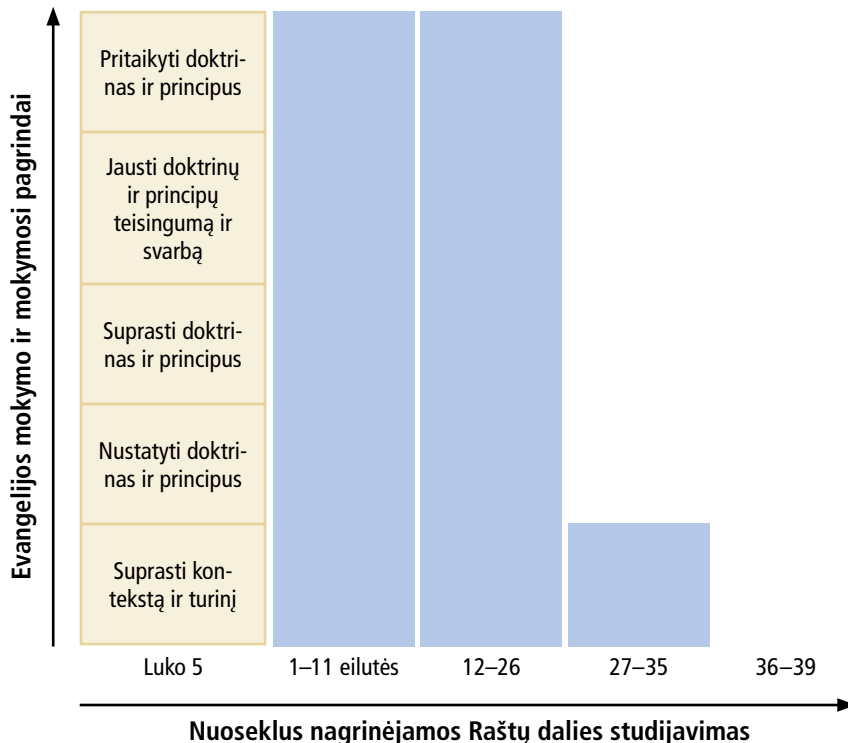
Prieš pradėdamas nagrinėti 27–35 eilutes, mokytojas gali paprašyti mokinių papasakoti, ką iš šitų eilučių jie sužinojo apie Gelbėtoją. Atsakymai į šitą klausimą gali padėti pripažinti Gelbėtojo gailestingumą ir jausti dėkingumą už jį.

27–35 eilutės

Jėzus valgė su muitininkais ir nusidėjėliais, todėl fariziejai ir Raštų aiškintojai uždavė Jam klausimų.

Nagrinėdamas šią dalį mokytojas pasiruošia tik padėti mokiniams **suprasti kontekstą ir turinį**. Studijuodami šias eilutes mokiniai turi sužinoti, kaip buvo pašauktas muitininkas Levis, arba Matas, ir kaip Jėzus valgė su muitininkais ir nusidėjėliais (turinys). Mokytojas gali padėti mokiniams suprasti, kad žydai niekino muitininkus ir laikė juos nusidėjėliais (kontekstas). Tas kontekstas padės mokiniams suprasti Mato vėlesnio pašaukimo tapti Viešpaties mokiniu svarbą. Jis taip pat suteiks daugiau prasmės fariziejų ir Viešpaties pašnekiesiui apie tai, kad Jis „[valgo] ir [geria] su muitininkais ir nusidėjėliais“, ir Jo misijai padėti nusidėjėliams atgailauti (žr. 30–32 eilutes).

Išnašos

Ruošimasis mokyti

Asmeninis pasiruošimas [4.1]

Vyresnysis Boidas K. Parkeris sakė: „Galia kyla, kai mokytojas padaro viską, ką gali, kad pasiruoštų ne tik konkrečiai pamokai, bet ir išlaikytų savo gyvenimą darnoje su Dvasia. Jeigu išmoks pasikliauti Dvasios įkvėpimu, jis galės išeiti prieš klasę... tvirtai žinodamas, kad gali mokyti su įkvėpimu“ (*Teach Ye Diligently*, rev. ed. [1991], p. 358–359).

Svarbiausia ir pagrindinė Evangelijos mokytojo pasiruošimo dalis – tai paruošti save dvasiškai. Tokiam pasiruošimui svarbu gyventi pagal Evangeliją, melsti pagalbos ir vadovavimo, panaudoti tikėjimą ir dalyvauti kvalifikacijos kėlimo mokymuose.

Gyventi pagal Evangeliją [4.1.1]

Tai, kaip ištikimai mokytojai gyvena pagal Evangeliją, visais atžvilgiais veikia jų mokymą. Nėra didesnio pasiruošimo už tą, kuris vyksta gyvenant vertai Šventosios Dvasios vadovaujančios ir įgalinančios bendrystės (žr. 1.2 skyrių „Gyvename“, p. 2).

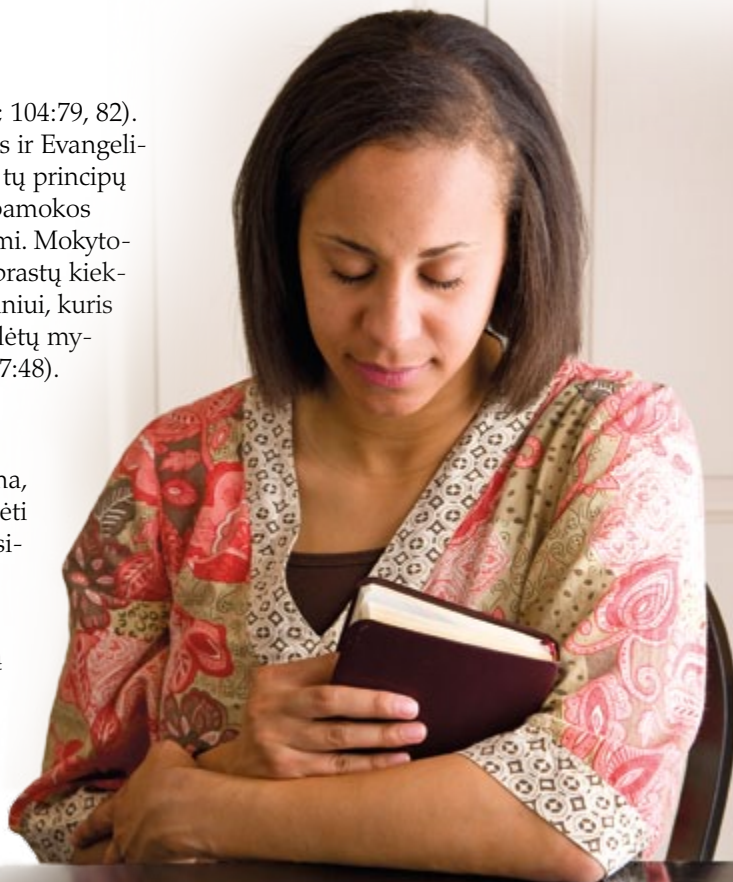
Melsti pagalbos ir vadovavimo [4.1.2]

Malda yra neatsiejama ruošimosi mokyti dalis (žr. DS 42:14; 104:79, 82). Mokytojas gali melsti Dvasios pagalbos, kad suprastų Raštus ir Evangelijos principus, melsti išminties nuspręsti, kaip geriau mokyti tų principų su Dvasia, melsti pagalbos ir vadovavimo prieš kiekvienos pamokos pradžią, kad mokiniai norėtų jausti Dvasią ir būti Jos mokomi. Mokytojai gali prašyti Viešpaties išvalgumo dovanos, kad geriau suprastų kiekvieną mokinį, pagalbos asmeniškai padėti kiekvienam mokiniui, kuris patiria sunkumų, ir prašyti tikrosios meilės dovanos, kad galėtų mylėti tuos mokinius, kuriuos yra sunkiau mylėti (žr. Moronio 7:48).

Panaudoti tikėjimą [4.1.3]

Seminarijos ir instituto tikslo pastraipoje „Mokome“ sakoma, kad mokytojas, norėdamas veiksmingai mokyti, turi pasitikėti Dievo žodžio galia, tikėti Viešpačiu ir Šventąja Dvasia ir pasitikėti mokiniais. Kai mokytojams nesiseka, tai nutinka dėl to, kad trūksta vieno iš tų elementų.

Pasitikėjimas žodžio galia. Mokytojai gali jausti pagundą manyti, kad mokiniams nepatiks studijuoti Raštus arba kad jie patys negali kiekvieną dieną mokyti Raštų ir išlaikyti mokinių susidomėjimą. Tačiau mokytojai turi prisiminti, kad Raštuose yra „gyvenimo žodžiai“ (DS 84:85) ir kad žodis žmogaus protą veikia stipriau „nei kalavijas ar bet kas kita“ (Almos 31:5).

Išnašos

Kad mokiniai mokydamiesi jaustų ugdantį Šventosios Dvasios poveikį, jie taip pat turi būti „pasiruošę išgirsti žodį“ (Almos 32:6). Pamokoje mokiniai yra pasiruošę mokytis, kai jų protai yra budrūs, kai jų dėmesys yra sutelktas į mokymąsi ir kai jie rodo norą, kad juos mokytų Dvasia. Iš daugelio dalykų, kuriuos mokytojas gali daryti, kad padėtų mokiniams paruošti savo širdis ir protus Evangelijos mokymuisi, ypač svarbūs šie:

Melstis dėl mokinių. Mokytojai gali melsti, jog Viešpats išlietų Savo Dvasią ant jų mokinių, „kad... paruoštų jų širdis priimti žodį... su džiaugsmu“ (Almos 16:16–17).

Puoselėti meilės ir pagarbos atmosferą. Mokiniai, kurie jaučia, kad yra mokytojo ir kitų mokinių mylimi, vertinami, kad jais pasitikima, dažniau ateis į pamoką atviri Dvasios įtakai ir su didesniu noru dalyvauti.

Padėti suvokti tikslą. Mokytojai turi padėti mokiniams suprasti, jog jie eina į pamokas, kad pažintų Dangiškąjį Tėvą ir Jo Sūnų Jėzų Kristų ir artėtų prie amžinojo gyvenimo, studijuodami Jo Evangeliją iš Raštų ir pranašų žodžių.

Pravesti įdomias, aktualias ir ugdančias pamokas. Kai mokytojai nuolat paruošia ir praveda ugdančias pamokas, mokiniai pradeda tikėtis, kad kaskart atėję į pamoką išmoks kažko vertingo. Vyresnysis Boidas K. Pakeris mokė: „Jeigu mokote klasę, [...] [mokiniai] nesugrįš su entuziazmu, jeigu kažko tenai neišmoks. Jie turi kažko išmokti, kad norėtų grįžti. Jie noriai, netgi nekantraudami eis į pamokas... kuriose bus sotinami“ (*Teach Ye Diligently*, p. 182).

Pamokos pradžioje pakviesti Šventąją Dvasią. Dažnai gerai paruošta, mokinių vedama dvasinė įžanga, apimanti malda, giesmės giedojimą ir Dvasią pakviečiančią mintį iš Raštų, suvienija mokinius ir paruošia jų protus ir širdis dvasiniam mokymuisi.

Sukelti ir išlaikyti mokinių susidomėjimą. Mokytojai gali padėti mokinių protams susitelkti į mokymąsi, kiekvieną pamoką pradėdami taip, kad sukeltų mokinių susidomėjimą ir skatintų juos tikslingiau tyrinėti Raštus. Pavyzdžiui, mokytojas gali lentoje užrašyti intriguojantį klausimą arba pakalbinti daiktą arba paveikslą, kuris sudomintų į klasę atėjusius mokinius.

Kadangi dauguma mokinių dėmesį sukaupia ribotą laiką, išmintingas mokytojas ieško būdų, kaip pamokoje kelis kartus iš naujo pažadinti jų susidomėjimą ir entuziazmą. Tai turi būti daroma taip, kad sutelktų mokinių dėmesį į studijuojamus Raštus.

Paruošti mokinius sėkmingai mokytis. Prieš pakviesdami mokinius kažką daryti, mokytojai turi aiškiai nurodyti, ko iš jų prašoma, pateikti pavyzdį, duoti jiems laiko pasiruošti ir pabandyti, o tada padrašinti ir pagirti mokinių pastangas atlikti savo vaidmenį mokymosi procese. Mokytojai, paruošiantys mokinius atlikti savo kaip mokinio vaidmenį, patirs didesnę sėkmę įgyvendindami seminarijos ir instituto tikslą.

Pamokos parengimas [4.3]

Išnašos

Pamokos rengimo šaltiniai [4.3.1]

Raštai

Visus keturis seminarijos kursus ir daugumą patvirtintų instituto kursų sudaro patvirtintų Raštų studijos. Pagrindinis šaltinis sprendžiant, ko mokyti tuose kursuose, yra patys Raštai. Kalbėdamas seminarijos ir instituto mokytojams Prezidentas Ezra Taftas Bensonas mokė: „Visada prisiminkite, kad Raštams ir dabartinių pranašų žodžiams nėra tinkamo pakaitalo. Jie turėtų būti pagrindiniai jūsų šaltiniai“ („The Gospel Teacher and His Message“, [1976 m. rugsėjo 17 d. BŠS religiniams mokytojams pasakyta kalba], p. 3).

Kai kurie instituto kursai yra sutelkti į Evangelijos temas, o ne į patvirtintų Raštų studijas. Tų kursų mokytojai ruošdamiesi mokyti kaip pagrindinį šaltinį turi naudoti instituto mokymo programoje pateiktą medžiagą (taip pat ir Raštus). Mokytojai turi nuolat ieškoti progų naudoti Raštus ir pranašų žodžius, aiškindami ir iliustruodami tuose kursuose mokomus principus ir doktrinas.

Seminarijos ir instituto mokymo programa

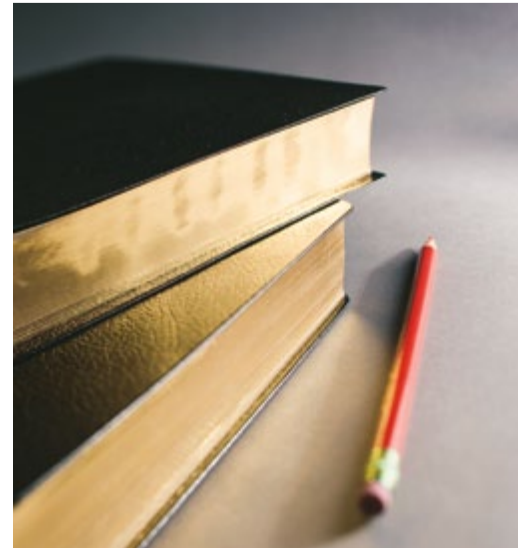
Seminarijos ir instituto mokymo programos medžiaga buvo pateikta kaip pagrindinis šaltinis, padedantis mokytojams pasiruošti ir praveisti veiksmingas pamokas. Mokymo programoje pateikiama informacija apie Raštus ir jų kontekstą, sudėtingų žodžių ir frazių paaiškinimai, visuotinių įgaliotinių komentarai apie Raštuose mokomas doktrinas bei principus ir pasiūlymai, ko iš turinio, doktrinų ir principų mokyti. Joje taip pat pateikiami pasiūlymai, kaip mokyti. Kai mokytojai naudojami mokymo programa, kartu studijuodami nagrinėjama Raštų dalį, Šventoji Dvasia gali įkvėpti juos pritaikyti pamoką savo mokinių poreikiams.

Vyresnysis Henris B. Airingas taip paaiškino mokymo programos paruošimą ir naudojimą: „Tie, kuriuos pranašas pašaukė užtikrinti, kad Bažnyčioje būtų mokoma teisingos doktrinos, patikrina kiekvieną mokymo programos žodį, kiekvieną paveikslėlį, kiekvieną diagramą. Galime atverti mokymo programos galią tiesiog su tikėjimu priimdami, kad ji yra įkvėpta Dievo. [...]“

Jei laikysimės mokymo programos turinio ir tvarkos, mūsų unikalios mokymo dovanos atsiskleis ir nebus varžomos“ („The Lord Will Multiply the Harvest“ [vakaras su vyresniuoju Henriu B. Airingu, 1998 m. vasario 6 d.], p. 4–5).

Papildomi šaltiniai

Mokytojai gali naudotis tokiais papildomais šaltiniais kaip Bažnyčios žurnalai, ypač mokymais iš visuotinių konferencijų, jeigu tai padeda geriau suprasti nagrinėjamą Raštų dalį. Kiti šaltiniai neturėtų būti naudojami – nedera mokyti abejotinių, sensacingų dalykų ar idėjų, kurių Bažnyčia aiškiai neapibrėžė. Netgi jei kažkas buvo patvirtinta ir išleista anksčiau, gali būti netinkama naudoti pamokoje. Pamokos turi stiprinti mokinių tikėjimą ir liudijimą.

Išnašos

Nuspręskite, ko mokyti ir kaip mokyti [4.3.2]

Ruošdamasis pamokai, kiekvienas mokytojas turi nuspręsti: „Ko mokysiu?“ ir „Kaip to mokysiu?“ *Ko mokyti* sudaro kontekstas (istoriniai faktai, kultūra ir aplinka), turinys (istorijos siužetas, žmonės, įvykiai, pamokslai ir įkvėpiančios paaiškinimai) ir nagrinėjamoje Raštų dalyje esančios svarbios Evangelijos tiesos. *Kaip mokyti* sudaro metodai, būdai ir veiklos, kurie padeda mokytojui mokyti mokinius (pavyzdžiui, klasės diskusija, audiovizualinės priemonės, pratimai raštu ir darbas mažose grupėse). Pasirinkti, *kaip mokyti*, galime tik nusprendę, *ko mokyti*, kad pagrindinis dėmesys išliktų sutelktas į Raštus, o ne į metodus ar būdus.

Ruošdamiesi pamokai, mokytojai turi pakankamai laiko ir pastangų skirti sprendimams, *ko mokyti* ir *kaip mokyti*. Jeigu beveik visas dėmesys ruošiantis pamokai bus skirtas sprendimui *ko mokyti*, mokytojas neturės pakankamai laiko nuspręsti, kaip padėti mokiniams dalyvauti mokymosi procese. Dažniausiai dėl to pamokos bus nuobodžios ir per daug sutelktos į mokytoją. Jei mokytojas per daug susitelks į tai, *kaip mokyti*, pamokos gali pasidaryti per daug padrikos, stokojančios tikslo ir galios.

Nuspręskite, ko mokyti [4.3.3]

Mokytojų pasiruošimą, ko mokyti, sudaro keturi pagrindiniai etapai: pirma, jie stengiasi suprasti nagrinėjamos Raštų dalies kontekstą ir turinį. Antra, jie nustato ir supranta nagrinėjamoje dalyje esančius principus ir doktrinas. Trečia, jie nusprendžia, kokius svarbiausius principus jų mokiniai turi išmokyti ir pritaikyti, ir ketvirta, jie nusprendžia, kiek dėmesio skirti pavienėms nagrinėjamų Raštų dalių atkarpoms.

1. Suprasti nagrinėjamos Raštų dalies kontekstą ir turinį.

Mokytojai turi stengtis suprasti nagrinėjamos Raštų dalies kontekstą arba istorinę aplinką ir pasinerti į tą nagrinėjamą Raštų dalį, kol susipažins su jos turiniu. Pasinerti į Raštus reiškia skaityti, studijuoti, apmąstyti ir melstis, kad galima būtų jausti įkvėpimą ir suprasti, ką skaitai.

Vienas iš naudingiausių būdų, kaip mokytojas gali suprasti Raštų turinį, yra atkreipti dėmesį į nagrinėjamos Raštų dalies natūralias pauzes, kada pasikeičia tema arba veiksmas. Naudodamasis mokymo programa ir savo įžvalgomis, mokytojas gali padalinti nagrinėjamą Raštų dalį į mažesnes atkarpas arba eilučių grupes, remdamasis tomis natūraliomis pauzėmis. Tos mažesnės atkarpos gali tapti svarbiomis dalimis arba komponentais, kuriuos vėliau mokytojas naudos, sistemindamas savo pamokos eigą, ir tai įgalins jį bent truputį dėmesio skirti visam nagrinėjamos Raštų dalies turiniui.

Taip planuodamas nagrinėti Raštų dalį, mokytojas taip pat turi stengtis pažinti žmones, vietas, įvykius, svarbius priežasties ir pasekmės ryšius, taip pat žinoti sudėtingų žodžių ar frazių reikšmę. Norint pakankamai suprasti turinį, paprastai reikia daugiau negu vieną kartą perskaityti nagrinėjamą Raštų dalį.

5

Mokymo metodai, įgūdžiai ir būdai

Mokymas yra sudėtinga ir daugialypė užduotis. Metodų ir būdų sąrašą sudarytų daugybė idėjų ir pavyzdžių, tačiau visiems jiems aptarti prireiktų ne vienos knygos. Ir visgi įmanoma juos suskirstyti į pagrindines mokymo metodus, įgūdžių ar būdų, nuo kurių priklauso veiksmingas mokymas, grupes. Šiame skyriuje kalbama apie kai kurias svarbias grupes.

Nusprendžiant, kokius metodus naudoti mokant, yra svarbu nepamiršti, kad metodai ir įgūdžiai nėra tikslas, o tik priemonės jam pasiekti. Mokytojai turi parinkti metodus, geriausiai padėsiančius mokiniams suprasti konkrečios nagrinėjamos Raštų dalies turinį, doktrinas ir principus, kurie paskatins ugdymą ir pritaikymą. Konkretaus įgūdžio ar metodo tikslo apmąstymas padės mokytojams prasmingiau jį panaudoti. Taip pat svarbu prisiminti, kad be Dvasios netgi veiksmingiausi mokymo metodai ir būdai nebus sėkmingi.

Klausimai [5.1]

Mokėjimas užduoti veiksmingus klausimus yra vienas svarbiausių įgūdžių, kuriuos tik mokytojas gali išsiugdyti. Klausimai gali įtraukti mokinius į Raštų supratimo procesą ir padėti jiems nustatyti ir suprasti svarbias Evangelijos tiesas. Klausimai taip pat paskatina mokinius galvoti, kaip Evangelija veikia jų gyvenimus, ir pamąstyti, kaip jie gali Evangelijos principus pritaikyti dabar ir ateityje. Veiksmingi klausimai gali paskatinti mokinius, pasinaudojant laisva valia ir atliekant savo vaidmenį mokymosi procese, į jį pakviesti Šventąją Dvasią.

Verta labai pasistengti, kad ruošiantis pamokai būtų rūpestingai suformuluoti klausimai, kurie mokiniams mokantis padės suprasti ir praplės jų protus ir širdis. Planuodamas klausimus, mokytojas pirmiausia turi nuspręsti, kokiam tikslui bus užduodamas konkretus klausimas (pavyzdžiui, mokytojas gali norėti, kad mokiniai rastų informaciją konkrečioje Raštų ištraukoje, pagalvotų apie ištraukoje pateiktą žinią arba pasidalintų liudijimu apie konkretaus principo teisingumą). Tada mokytojas turi rūpestingai suformuluoti klausimą, mąstydamas apie tą tikslą. Keli rūpestingai parinkti žodžiai gali nulemti, ar bus pasiektas klausimo tikslas.

Mokytojai turi stengtis paruošti ir užduoti tokius klausimus, kurie skatina mąstyti ir jausti. Apskritai jie turėtų vengti klausimų, į kuriuos galima tiesiog atsakyti „taip“ arba „ne“, arba atsakymas yra toks akivaizdus, kad mokinys nebus skatinamas galvoti apie jį. Mokytojai taip pat turi vengti klausimų, kurie gali kurstyti ginčus, nes tai gali trikdyti mokinius ir pamokoje gali kilti nesutarimų, kurie liūdina Dvasią (žr. 3 Nefio 11:29).

„Viso mokymosi ir mokymo šerdį sudaro klausimai ir atsakymai į juos.“

(Henry B. Eyring, „The Lord Will Multiply the Harvest“ [1998 m. vasario 6 d. vakaras su vyresnioju Henriu B. Airingu], p. 5–6)

Padėti mokiniams įgyti gilesnį principų ir doktrinų supratimą. Kad galėtų pritaikyti principus ir doktrinas, mokiniai turi ne tik juos *nustatyti*, bet ir *suprasti*. Ypač naudingi yra klausimai, padedantys aiškiau suprasti konkrečių principų ar doktrinų, kurie skatina mokinius apgalvoti tą principą šių laikų kontekste arba skatina mokinius paaiškinti, kaip jie supranta tą principą. Toliau pateikiami keli pavyzdžiai:

- Kaip galėtume įrodyti, kad mylime Dievą visa savo „galia, protu ir stiprybe?“ (Žr. Moronio 10:32.)
- Kodėl malda visada turėtų padėti jums įgyti dvasinės stiprybės negalėti tokias pagundas kaip noras nemandagiai kalbėti apie kitus arba dalyvauti pramogose, kurios įžeidžia Dvasią? (Žr. DS 10:5.)
- Kokį elgesį arba kokius bruožus turėtume matyti gyvenime tų, kurie stato ant Kristaus pamato? (Žr. Helamano 5:1–14.)
- Kaip paaiškintumėte prisikėlimo doktriną Bažnyčiai nepriklausančiam draugui remdamiesi tuo, ką sužinojote iš Almos 40 skyriaus?

Klausimai, skatinantys jausmus ir liudijimą [5.1.3]

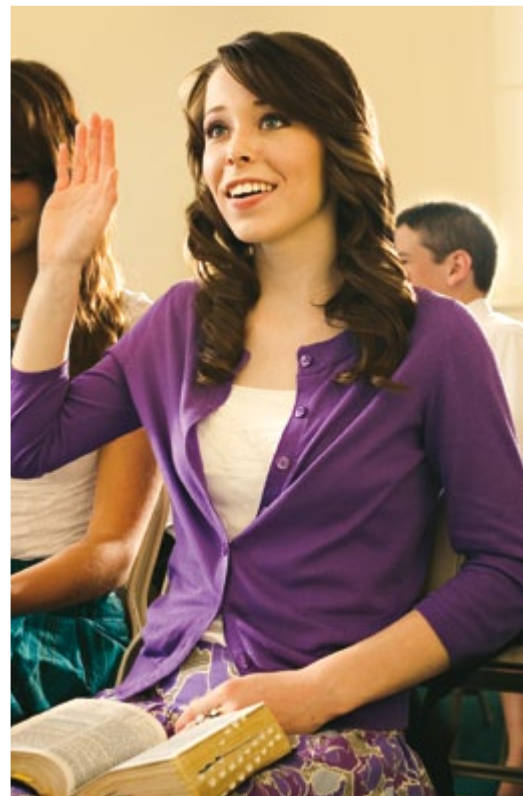
Kai kurie klausimai mokiniams padeda *apgalvoti* ir *suprasti* Evangelijos principus, o kiti gali juos paskatinti prisiminti dvasinius potyrius ir giliau *pajauti* Evangelijos principo arba doktrinos teisingumą ir svarbą savo gyvenime. Dažnai tie jausmai mokinių širdyse iššaukia stipresnį troškimą ištikimiau laikytis Evangelijos principo. Kreipdamasis į BŠS mokytojus vyresnysis Henris B. Airingas taip kalbėjo apie tokio tipo klausimus:

„Kai kurie klausimai pakviečia įkvėpimą. Juos užduoda geri mokytojai. [...] Štai klausimas, kuris gali nepakviesti įkvėpimo: „Kaip pripažįstamas tikras pranašas?“ Tas klausimas skatina atsakymą, sudarytą iš Raštų ištraukų ir šiuolaikinių pranašų žodžių. Atsakant į jį galėtų dalyvauti daug mokinių. Dauguma jų galėtų pasakyti bent patenkinamą atsakymą. Ir jie būtų paskatinti mąstyti.“

Tačiau galime truputį kitaip užduoti klausimą: „Kaip jautėtės, kai buvote pranašo akivaizdoje?“ Tai paskatintų juos prisiminti savo jausmus. Paklausę galime išmintingai truputį palaukti, prieš prašydami, ką nors atsakyti. Netgi neatsakinėjantys galvos apie dvasinius potyrius. Tai pakvies Šventąją Dvasią“ („The Lord Will Multiply the Harvest“, p. 6).

Tokie klausimai skatina mokinius apmąstyti praeitį, „prisiminti savo jausmus“ ir apgalvoti savo dvasinius potyrius, susijusius su aptariamu Evangelijos principu arba doktrina. Dažnai tokie klausimai paskatina mokinius papasakoti apie tuos jausmus ir potyrius arba paliudyti apie doktriną ar principą. Tie klausimai padeda perkelti Evangeliją iš mokinių protų į jų širdis. O kai savo širdyse *jaučia* Evangelijos principo arba doktrinos teisingumą ir svarbą, jie labiau linkę pritaikyti juos savo gyvenime.

Išnašos

Išnašos

Čia pateikiami keli pavyzdžiai klausimų, kurie gali paskatinti jausti ir liudyti:

- Kada jautėte ramybę ir džiaugsmą dėl to, kad kam nors atleidote?
- Prisiminkite atvejį, kada Viešpats nukreipė jūsų sprendimus, nes jūs pasitikėjote Juo, o nesirėmėte savo pačių supratimu (žr. Patarlių 3:5–6). Kaip buvote dėl to palaiminti?
- Ką pasakytumėte Gelbėtojui, jeigu galėtumėte asmeniškai išreikšti dėkingumą Jam už Jo auką dėl jūsų?
- Kaip pasikeitė jūsų gyvenimas dėl to, kas nutiko Šventojoje giraitėje?
- Ar matėte, kaip kiti ištikimai priima išbandymus? Kaip tai paveikė jus?

Ispėjimas: Atsakymai į tokio tipo klausimus gali būti ypač asmeniškai ir delikatus. Mokytojai turėtų užtikrinti, kad mokiniai niekada nejaustų spaudimo atsakyti į klausimą, pasakoti apie savo jausmus, potyrius ar liudyti. Be to, mokytojai turi padėti mokiniams suprasti asmeninių dvasinių potyrių šventumą ir paskatinti juos tinkamai pasakoti apie tuos potyrius (žr. DS 63:64).

Klausimai, skatinantys pritaikymą [5.1.4]

Galiausiai Evangelijos mokymo tikslas yra padėti mokiniams pritaikyti Raštuose esančius principus ir doktrinas ir pasiruošti gauti pažadėtus palaiminimus tiems, kurie yra ištikimi ir paklusnūs. Mokiniai, galintys suvokti, kaip dėl Evangelijos principų laikymosi buvo palaiminti praeityje, labiau norės ir bus geriau pasiruošę sėkmingai taikyti juos ir ateityje. Klausimai gali labai padėti mokiniams pamatyti, kaip jie gali pritaikyti tuos principus savo dabartinėmis aplinkybėmis, ir pagalvoti, kaip gali pritaikyti juos ateityje.

Toliau pateikiami keli pavyzdžiai klausimų, galinčių padėti mokiniams pagalvoti apie konkrečius būdus, kaip pritaikyti principus ir doktrinas savo gyvenime:

- Ką turėtumėte pakeisti, kad galėtumėte geriau švęsti Šabo dieną, kad galėtumėte būti mažiau susitepę pasauliu? (Žr. DS 59:13.)
- Ko iš to, ką patarė pranašas, galėtumėte stropiau laikytis? (Žr. Almos 57:1–27.)
- Kaip principas, kad būsime palaiminti kitose gyvenimo srityse, jei pirma sieksime Dievo karalystės, gali padėti jums prioriteto tvarka nustatyti savo tikslus ir veiklas ateinantiems dvejiems ar trejiems metams? (Žr. Mato 6:33.)

Sujunkite mokytojo komentarą su kitais metodais. Veiksmingai naudoti mokytojo komentarą pamokoje reiškia naudoti jį kaip dalį bendro pamokos plano, kuriame yra sujungti kiti metodai ir būdai. Komentarai turi būti pakankamai lankstūs ir lengvai pakeičiamas, kada pasidaro akivaizdu, jog mokiniams nuobodu ar painu. Tokiu būdu, netgi tuomet, kai kalba mokytojas, dėmesys išlieka sutelktas į mokinius ir mokymą, todėl prireikus, mokytojas gali prisitaikyti. Kadaisė kažkas yra prilyginęs mokytoją virvelei perlų vėrinyje. Perlai – tai skirtingi mokytojo naudojami metodai (klausimai, diskusija, darbas grupėje, audiovizualinės pateiktys ir t. t.), bet juos suriša ir kartu laiko mokytojo mokymas ir paaiškinimas. Pati virvelė nėra patrauklus vėrinys.

Pasitelkite įvairius tinkamus būdus ir metodus. Yra skirtingų būdų, kaip mokytojo komentare panaudoti įvairius metodus. Mokytojai gali vengti vienodumo, keisdami balso intonaciją, toną, garsumą ir judėdami klasėje komentario metu. Įvairovė taip pat gali būti jaučiama pateikiamoje medžiagoje. Pavyzdžiui, mokytojai gali pasakoti istorijas, naudoti tinkamą humorą, pritaikyti paveikslėlius ar kitus vaizdus, skaityti citatas, naudotis lenta arba audiovizualine medžiaga ir išsakyti liudijimą. Tinkama įvairovė per mokytojo komentarą visuomet turi prisidėti prie mokinių gebėjimo suprasti ir pritaikyti Raštus.

Istorijos [5.5]

Istorijos gali padėti stiprinti mokinių tikėjimą Jėzaus Kristaus Evangelija. Jos gali skatinti susidomėjimą ir padėti mokiniams suprasti Evangeliją per kitų žmonių patyrimus. Istorijos taip pat gali būti ypač veiksmingos padedant mokiniams suprasti nagrinėjamoje Raštų dalyje nustatytus Evangelijos principus. Istorijos, pateikdamos Evangelijos principą šių laikų kontekste ir taip papildydamos Raštų kontekstą, gali padėti mokiniams suprasti, kokį ryšį Evangelijos principas turi su jų gyvenimu, ir padėti jiems jausti norą jį pritaikyti.

Vyresnysis Briusas R. Makonkis mokė: „Žinoma, nėra blogai papasakoti šiuolaikinę tikėjimą skatinančią istoriją, kuri nutiko mūsų Evangelijos laikotarpyje. [...] Iš tiesų, tai turi būti labai skatinama. Mes turime viską padaryti, kad parodytume, jog tai, kas vyko tarp kadaise gyvenančių tikinčiųjų, vyksta ir šventųjų gyvenime šiais laikais. [...]

Galbūt tobulas būdas, kaip pateikti tikėjimą skatinančias istorijas, – tai mokytis to, kas yra Raštuose, ir tada užtvirtinti gyvos realybės antspaudu, papasakojant panašią ar atitinkamą istoriją apie tai, kas nutiko mūsų Evangelijos laikotarpiu mūsų žmonėms, o geriausia būtų, jei papasakotume, kas nutiko mums patiems“ („The How and Why of Faith-Promoting Stories,“ *New Era*, July 1978, 4–5).

Mokytojai gali pasakoti istorijas iš pranašų gyvenimo ir Bažnyčios istorijos, taip pat ir pasakojimus, esančius visuotinės konferencijos kalbose bei Bažnyčios žurnaluose. Jie taip pat gali papasakoti savo patirtus tikrus nutikimus. Vieni prasmingiausių ir veiksmingiausių mokymosi patyrimų vyksta tada, kai mokytojai pakviečia mokinius papasakoti istorijas iš savo gyvenimo, kurios parodo, kaip jie buvo palaiminti, laikydamiesi konkretaus Evangelijos principo.

Išnašos

Nurodymai [5.10.1]

Galbūt audiovizualinių priemonių naudojimas turi daugiau iššūkių ir galimų sunkumų nei kiti mokymo metodai. Mokytojai turėtų išmintingai nuspręsti, ar audiovizualinė arba kompiuterinė pateiktis tiktų ir būtų naudinga mokymosi procese. Pernelyg dažnas technologijų naudojimas per pamokas gali paversti jas nuo technologijų ir audiovizualinių priemonių priklausančiomis pamokomis, o jos turi būti paremtos Raštais ir orientuotos į mokinius. Toliau pateikti klausimai gali padėti mokytojams išmintingai nuspręsti, ar naudoti audiovizualines ir kompiuterines priemones:

1. Ar šios priemonės padės mokiniams mokytis to, kas svarbu? Nors audiovizualinės pateiktys gali pralinksminėti mokinius ar padaryti jiems įspūdį, reikia iširti, ar jos tiesiogiai prisidės prie pamokos tikslo ir to, ko mokiniai turi išmokyti? Šių priemonių naudojimas linksminti arba užkamšyti laiko spragas nėra pakankama priežastis jas naudoti. Prieš naudodamas pateiktis pamokoje, mokytojas turi jas visas peržiūrėti ar perklausyti ir įsitikinti, kad jos patvirtina ir remia pamokoje mokomas Raštų ištraukas, principus bei doktrinas.
2. Ar jos bus pamokos priemonės ar pamokos dėmesio centras? Vyresnysis Boidas K. Parkeris patarė: „Garsinės ir vaizdinės priemonės pamokoje gali būti palaiminimas arba prakeiksmas, priklausomai nuo to, kaip jos naudojamos. Jas galima palyginti su prieskoniais, tiekiamais kartu su maistu. Jas reikėtų naudoti saikingai, siekiant sustiprinti pamoką arba padaryti ją įdomią“ (*Teach Ye Diligently*, rev. ed. [1991], p. 265).
3. Ar jos tinkamos ir atitinka Bažnyčios standartus? Ar jos ugdo? Daugelis pasaulio gaminių gali nešti gerą žinią, bet dažnai remiasi netinkamu turiniu, kuris gali įžeisti Dvasią arba toleruoti idėjas, kurios nesiderina su Evangelijos mokymais. Negalima naudoti netgi tinkamos vaizdo ar garso medžiagos dalies, jei ji paimta iš šaltinio, kuriame yra netinkamos medžiagos. Ginčytina ar sensacinga medžiaga dažniausiai nestiprina tikėjimo ir liudijimo.
4. Ar jos nepažeis autorių teisių ir kitų veikiančių įstatymų? Teisę naudoti daugelį filmų, dainų ir kitą garso ir vaizdo medžiagą riboja autorių teisės ir vartojimo sutartys. Yra svarbu, kad visi seminarijos ir instituto mokytojai bei vadovai nepažeistų šalies, kurioje jie moko, autorių teisių pagal veikiančius įstatymus ir įsipareigojimus, kad nei jiems, nei Bažnyčiai negręstų teisinės sankcijos.

Toliau pateikiami nurodymai skiriami *visų* šalių seminarijos ir instituto mokytojams bei vadovams.

Bažnyčios išleistos medžiagos naudojimas [5.10.2]

Jeigu Bažnyčios išleistoje medžiagoje nenurodyta kitaip, mokytojai ir vadovai nekomerciniams tikslams, tam, kad naudotų seminarijoje ir institute, gali kopijuoti ir rodyti Bažnyčios sukurtus filmus, paveikslėlius ir muzikos įrašus. Muziką iš *Hymns*, ir *Children's Songbook* bei Bažnyčios žurnalų galima naudoti nekomerciniams tikslams Bažnyčioje, seminarijoje ir institute, išskyrus tuos kūrinius, kai prie giesmės ar dainos yra įrašytas draudimas. Seminarijos ir instituto mokytojai bei vadovai gali atsisiųsti iš interneto ir pamokoje rodyti Bažnyčios sukurtą medžiagą, jeigu prie jos nėra draudimo tai daryti.

Ne Bažnyčios leistos medžiagos naudojimas [5.10.3]

Išnašos

Visuotinė taisyklė: jei nebuvo įsigytos atitinkamos teisės, programos ir audiovizualinė medžiaga negali būti parsiuočiama iš interneto ir rodoma klasėje. Jeigu filmas, daina ar kita audiovizualinė medžiaga nepriklauso Bažnyčiai, yra didelė tikimybė, kad tokios medžiagos rodymas bet kurioje šalyje gali būti traktuojamas kaip autorių teisių pažeidimas. Todėl visuotinė taisyklė: seminarijos ir instituto mokytojai bei vadovai visame pasaulyje negali savo pamokose rodyti ne Bažnyčios išleistos medžiagos.

Audiovizualinės medžiagos, kurioje yra autoriaus teisėmis saugoma muzika (tokia kaip partitūra arba muzikiniai įrašai), kopijavimas, negavus raštiško autoriaus sutikimo, – tai tiesioginis autorių teisių pažeidimas. Autorių teisių saugomos melodijos naudojimas kitai dainai be leidimo taip pat yra neteisėtas.

Toliau pateikiami nurodymai konkrečiai apibrėžia kai kurias Jungtinių Valstijų autorių teises saugančio įstatymo išimtis, pagal kurias seminarijos ir instituto mokytojai bei vadovai Jungtinėse Valstijose gali rodyti vaizdo siužetus pamokose, negavę autorių teisių turėtojo licencijos. Nors panašios išimtys gali būti ir kitose šalyse, seminarijos ir instituto mokytojai turi susisiekti su Intellectual Property Office (Intelektualinės nuosavybės biuru) ir sužinoti konkrečius įstatymus ir išimtis, kuriomis reikia vadovautis konkrečioje šalyje, prieš rodant vaizdo siužetus iš komercinės paskirties filmų ar programų, įrašytų tiesiogiai arba iš interneto.

Komercinės paskirties filmų naudojimas. Jungtinių Valstijų įstatymas numato išimtį, kuri leidžia mokytojams ir mokiniams naudoti komercinės paskirties filmus pamokose, neperkant licencijos tai daryti. Tačiau šiuo atveju komercinės paskirties filmus pagal šią išimtį galima naudoti tik tuomet, kai yra tenkinamos visos toliau išvardintos sąlygos. Rodomas vaizdo siužetas turi būti: a) iš teisėtai padarytos kopijos; b) naudojamas tiesioginiame mokyje, turint omenyje, kad seminarijos ir instituto mokytojas arba vadovas turi būti kartu su mokiniais, kol yra rodomas siužetas; c) rodomas klasėje arba panašioje mokymui skirtoje patalpoje; d) rodomas ne pelno siekiančios edukacinės organizacijos, tokios kaip seminarijos arba instituto klasė; ir e) rodomas mokymo tikslams, tiesiogiai susijusiems su mokymo programos kursu, bet ne pramoginiams tikslams. Prieš pamoką, pamokoje arba po pamokos rodyti nuomotą arba pirktą komercinės paskirties audiovizualinę medžiagą tiesiog pramoginiams tikslams yra neteisėta ir nesąžininga. Taip būtų beveik visuomet, kada rodomas visas filmas.

Tiesiogiai užrašytų programų naudojimas. Jungtinėse Valstijose televizijos programa, kuri viešai, be mokesčio skirta visuomenei ir yra tiesiogiai įrašyta, klasėje gali būti naudojama tik tuomet, jei ji atitinka šias sąlygas: a) tai yra ne senesnė kaip 45 dienų kopija, ir iš karto po peržiūros ji bus ištrinta. b) Kopija naudojama klasėje tik per pirmąsias 10 dienų po jos sukūrimo dienos (praėjus 10 dienų, bet vis dar neviršijant 45 dienų, kopija gali būti naudojama tik tam, kad mokytojas įvertintų arba nustatytų, ar ta programa turi būti naudojama tolesnėse pamokose). c) Kopija rodoma tik kartą (du kartus tik tuomet, jeigu reikia sustiprinti mokymą). d) Kopija rodoma tiksliai klasėje arba panašioje mokymui skirtoje patalpoje. e) Bendra programos žinia arba turinys yra nepakeisti. f) Nedaromi ir nedalinami kopijos dublikatai. g) Ant kiekvienos kopijos yra autorių teisių pranešimas apie įrašytą programą.

Išnašos

Bendri patarimai ir įspėjimai [5.12]

Nors noras sukurti gerus santykius su mokiniais yra priimtinas, noras būti giriamam, jei nesimama priemonių, gali paskatinti mokytojus daugiau rūpintis tuo, ką mokiniai galvoja apie juos, nei tuo, kaip padėti mokiniams mokytis ir tobulėti. Tai dažnai skatina mokytojus vietoje metodų, skirtų pakviesti Šventąją Dvasią, naudoti metodus, keliančius jų įvaizdį mokinių akyse. Į tuos spąstus pakliuvę mokytojai nusikalsta piktnaudžiavimu kunigavimu, nes jie „iškelia save šviesa pasauliui, kad gautų pasaulio gyrių ir pelną“ (2 Nefio 26:29). Mokytojai turi būti atsargūs, kad tai, kaip jie naudoja humorą, asmenines istorijas ar kitus mokymo metodus, nebūtų daroma su ketinimu linksminti mokinius, padaryti jiems įspūdį ar užsitarnauti jų liaupsinimą. Visų religijos mokytojų tikslas turėtų būti šlovinti Dangiškąjį Tėvą ir vesti savo mokinius pas Jėzų Kristų.

Prezidentas Hovardas V. Hanteris mokė: „Esu tikras, kad suvokiate, koks pavojus kyla, kada esi įtakingas arba toks įtikinantis, kad tavo mokiniai išsiugdo ištikimybę tau, o ne Evangelijai. Tai nuostabi problema, ir mes norime tikėtis, kad jūs visi esate tokie charizmatiški mokytojai. Tačiau čia slypi tikras pavojus. Štai kodėl turite kvieisti savo mokinius pačius įsigilinti į Raštus, o ne tik pateikti jiems savo aiškinimus ir pasakoti apie Raštus. Štai kodėl turite kvieisti savo mokinius pajausti Viešpaties Dvasią, o ne tik dalintis su jais savo pamąstymais. Galiausiai štai kodėl jūs turite kvieisti savo mokinius eiti tiesiai pas Kristų, o ne pas tą, kuris moko savo doktrinų, kad ir kaip gerai tai darytų. Jūs ne visada būsite šalia tų mokinių. Jūs negalite jų vesti už rankos jiems baigus mokyklą ar universitetą. Ir jums nereikia asmeninių pasekėjų“ („Eternal Investments“ [1989 m. vasario 10 d. vakaras su Prezidentu Hovardu V. Hanteriu], p. 2).

Be to, visiems mokymo metodams ir situacijoms taikomi šie patarimai:

- *Skatinimas varžytis.* Mokytojas turi būti atsargus skatindamas klasėje varžytis, ypač tuomet, kai mokiniai asmeniškai varžosi vienas su kitu. Varžymasis gali nuvesti prie ginčų, demotyvacijos, pajuokos ar gėdijimosi ir paskatinti Dvasią pasitraukti.
- *Neigiamas paskatinimas.* Reikšdamas nepasitenkinimą klasei ar atskiram mokiniui, mokytojas turi elgtis išmintingai. Dauguma mokinių jaučia tam tikrą nepilnavertiškumą ir juos reikia stiprinti ir padrąsinti, o ne pabrėžti jų trūkumus.

6

Toliau tobulėkite kaip mokytojas

Kai mokytojas stengiasi taikyti šiame vadovėlyje aprašytus principus ir metodus, jis turi nuolatos ir kantriai stengtis tobulėti. Mokytojas turi mokytis veiksmingo mokymo principų ir įvaldyti veiksmingo mokymo eilutę po eilutės įgūdžius per studijas, tikėjimą, bandymą ir patirtį. Yra daug būdų, kaip vertinti mokymo veiksmingumą ir gauti patarimų bei pagalbos, siekiant tobulėti. Kartais mokytojui padėti gali formalūs pobūdžio metodai, tokie kaip stebėjimas ir kolegų, kuratorių ar mokinių patarimai. Taip pat yra ir neformalių būdų, tar- kim įsiklausyti į mokinius, stebėti kitus mokytojus arba su kolegomis keistis idėjomis ir patirtimi.

Vienas iš vertingiausių patarimų šaltinių gali būti savęs vertinimas pagal Šventosios Dvasios vadovavimą. Vyresnysis Henris B. Airingas mokė:

„Po pamokos galite rasti akimirką pasimelsti, kad galėtumėte aiškiai matyti, kas įvyko pamokoje ir kas įvyko mokinių gyvenime. Galite tai daryti savaip, bet man patinka daryti maždaug taip: aš paklausiu: „Ar juos pakylėjo kažkas, ką aš pasakiau ar padariau, ar kažkas, ką jie pasakė ar padarė? [...]“

Jeigu nuolankiai su tikėjimu paklausite maldoje, kartais, o galbūt ir dažnai, prisiminsite pamokos akimirkas, kai kažkas mokinio veide arba balso intona- cijoje, arba tame, kad mokinys sėdėjo pasitempęs ir palinkęs į priekį tam tikru pamokos metu, patikins jus, kad jie buvo pakylėti.

Bet daug svarbiau – tai suteiks jums galimybę mokytis. Jūs galite sužinoti, kas atsitiko klasėje, ir todėl sužinosite tai, ką galite padaryti, kad vėl ir vėl galėtu- mėtė padėti mokiniams patirti tas pakylėjančias akimirkas“ („Converting Principles“, [mintys iš 1996 m. vasario 2 d. vakaro su vyresniuoju L. Tomu Periu], p. 2).

Kada mokytojas trokšta tobulėti ir nuolat stengiasi mokytis taip, kaip patinka Dangiškajam Tėvui, Jis įkvėps jį ruošiantis, sustiprins jo santykius su moki- niais, padidins jo pastangas klasėje ir palaimins jį Savo Dvasia, kad jis galėtų puikiau atlikti Jo darbą. Jis taip pat padės jam pamatyti tas sritis, kuriose jis gali tobulėti, stengdamasis mokytis taip, kad mokiniai suprastų ir pasitikėtų Jėzaus Kristaus mokymais ir Apmokėjimu.

Galiausiai, bet kurio religijos mokytojo tikslas turi būti, kiek įmanoma atstovauti pasaulio Gelbėtoją, „[atėjusį] nuo Dievo kaip Mokytoją“ (Jono 3:2). Kalbėdamas seminarijos ir instituto personalo grupei vyresnysis Boidas K. Parkeris sakė: „Tos savybės, kurias mano išskirtinė privilegija leido išvelgti jūmyse, broliai ir seserys, tuos daugybę metų, yra ne kas kita kaip jūmyse atsispindinčios Mokytojų Mokytojo savybės. Esu įsitikinęs, kad priklausomai nuo jūsų pastangų darbuotis pagal jums tenkančius iššūkius ir pavedimą, jūsų veiduose yra išgraviruojamas Kristaus atvaizdas. Ir visais praktiniais sumetimais toje klasėje, tuo metu ir toje išraiškoje, ir su tuo įkvėpimu jūs esate Jis ir Jis yra jūs“ („The Ideal Teacher“ [1962 m. birželio 28 d. kalba seminarijos ir instituto personalui], p. 5–6).

Viešpaties pažadas [6.1]

Evangelijos mokymas yra Viešpaties darbas ir Jis nori, kad seminarijos ir instituto mokytojams sektųsi vykdyti šią užduotį. Jeigu mokytojai ir vadovai kasdien šauksis Jo, jie pajus teikiamą pagalbą. Besistengiantiems laikytis ir mokyti Jo Evangelijos Jis pažada:

„Todėl iš tiesų sakau jums: pakelkite savo balsus į šią liaudį; kalbėkite mintis, kurias aš įdėsiu į jūsų širdis, ir jūs nebūsite sugėdinti prieš žmones;

nes tą pat valandą, taip, tą pat akimirka, jums bus duota, ką sakyti.

Bet duodu jums įsakymą, kad viską, ką skelbiate mano vardu, skelbtumėte su širdies rimtumu, rohumo dvasia bet kokiomis aplinkybėmis.

Ir aš duodu jums šį pažadą, kad kiek jūs tai darysite, tiek Šventoji Dvasia bus išliejama paliudyti viską, ką tik sakysite“ (DS 100:5–8).

Abėcėlinė rodyklė

A

Administruoti.....	7
programas ir išteklius.....	7
Airingas, Henris B.	
atsargiai kalbėkite apie Dvasią	13
atskirti principą nuo doktrinos	26
du Evangelijos matymo būdai	54
gerai atlikti laikinus dalykus.....	8
ieškokite atverčiančių principų	54
įvertinti save per maldą.....	78
kai kurie klausimai pakviečia įkvėpimą.....	61
klausimai sudaro mokymosi ir mokymo šerđį	58
laikykites mokymo programos	51
mokinio su noru daromos pastangos	6
mūsų, kaip mokytojų, tikslas	1
negalite žinoti visko, ką šventraščio rašytojai norėjo parašyti.....	53
nuoseklus paklusnumas atneš pažangą.....	3
Raštai malšina troškulį	48
Raštai trauks mokinius.....	48
tik per Dvasią.....	11
Aišškinti.....	28–29, 32, 40, 55
pasakoti ir liudyti apie Evangelijos doktrinas ir principus	31–33
Aktualumas	50, 56–57
Analizavimas.... V, 27, 29, 32, 40, 44, 60, 70	
<i>Taip pat žr.</i> Klausimai, skatinantys mokinius tyrinėti, siekiant supratimo	
Apibendrinimas.....	41, 55, 57, 65
Apibrėžti sudėtingus žodžius ir frazes	22, 25, 52
Aplinka	
geografinė	24
istorinė	24, 60
kultūrinė	24, 60
Apmąstymas	21, 31, 40, 68–69
Apmokėjimas, Jėzaus Kristaus	X, 1, 10, 14, 23, 25
Apreiškimas ir įkvėpimas	15, 16, 31, 61, 68–69
<i>Taip pat žr.</i> Šventoji Dvasia, Jos įtakos kvietimas	
Asmeninio tobulėjimo programa	9
Asmeninis Raštų studijavimas ..	19–23, 25

Atkarpos, nagrinėjamos	
Raštų dalies.....	40, 52, 55
Atsivertimas	V, VII, 2, 6, 13, 26
<i>Taip pat žr.</i> Širdis, perkelti Evangeliją į ją, Tikslas, seminarijų ir religijos institūtų, Tikslas, SI	
Atverčiantys principai.....	54
Audiovizualinės ir kompiuterinės pateiktys.....	70–71
nurodymai.....	72
Autorių teisės.....	72

B

Balardas, M. Raselas	
liudijimas keičia gyvenimus	33
Bažnyčios švietimo sistema	IX
Bednaris, Deividas E.	
Raštų skaitymas nuo pradžios iki pabaigos.....	39
rašymas pakviečia Šventąją Dvasią ..	68
ryšiai, modeliai ir temos	23
Šventoji Dvasia įsismelkia į širdį.....	6
tikėjimo įkvėptas veiksmas parodo pasiryžimą	6
Bensonas, Ezra Taftas	
mokytojams svarbu mokyti Evangelijos	20
Raštai turi būti pagrindiniai šaltiniai.....	51
šventraščio rašytojai matė mūsų dienas.....	53
vyro ir žmonos santykiai.....	3
Besimokantysis	
<i>Žr.</i> Vaidmuo, besimokančiojo	

C

Charakteris, mokytojo	4
-----------------------------	---

D

Daiktai ir paveikslėliai	50, 70
Dalinių nuorodų ieškojimas	22
Dalyvavimas, mokinių	6–7, 8, 21, 50, 52, 63, 67, 69
Dangiškasis Tėvas	
įkvėpė išrinktus vyrus ir moteris rašyti šventraščių.....	23
Jo šlovinimas mokant.....	76

kalba su mokiniais per Raštus	34
mokiniai įgauna stiprybės pasirinkti tai, kas atitinka Jo valią	5
mokiniai lanko klasę, kad Jį pažintų	14, 50
mokymo Jam patinkančiu būdu palaimos.....	78
mokyti mokinius apie jų begalinę vertę Jam	14
mokyti apie Jį per Šventąją Dvasią	11
mokytojai turi liudyti apie meilę Jam	33
mokytojo troškimas tapti panašesniau į Jį.....	3
padėti jaunimui pasiruošti amžinajam gyvenimui su Juo	X, 1
padėti mokiniams pasiruošti įvykdyti tai, ko Jis prašo	2
padėti mokiniams pažinti ir mylėti Jį	X, 1
priminimas, kad negalias turintys mokiniai yra Jo vaikai	14
tiesų, padedančių mokiniams priartėti prie Jo, pabrėžimas.....	54
Dienoraščiai	68
Diskusija.....	63–64, 71
Doktrinos ir principai	5, 26, 38
jų formulavimas	12, 28, 53, 69, 71
jų mokymas.....	5, 6, 38–46
Drausmė.....	17–18
Dvasia, mokymas Ja	
<i>Žr.</i> Mokyti ir mokyti Dvasia, Šventoji Dvasia	
Dvasinės įžangos	12, 15, 16, 35, 50
Dvasinis manipuliavimas arba dvasinė prievarta.....	12–13, 67

E

Eilučių grupavimas	
<i>Žr.</i> Atkarpos, nagrinėjamos Raštų dalies	
Evangelijos mokymo ir mokymosi pagrindai	10–37, 39–41

F

Faustas, Džeimsas E.	
tiesa turi būti išaiškinta, B. H. Robertso citata.....	28

Filmai	
Žr. Audiovizualinės ir kompiuterinės pateiktys	
Fizinė mokymosi aplinka	16
Fonas	24

G g

Giesmės	
Žr. Muzika	
Grupės, darbas jose.....	32, 67–68
gyventi pagal Evangeliją	X, 2, 4, 47

H

Hanteris, Hovardas V.	
charizmatiškų mokytojų tykantis pavojus.....	76
Jėzaus Kristaus mokymas ir pavyzdys.....	4
neklastokite Dvasios įtakos.....	12
Raštais pasitikintis jaunimas	34
studijuokite Raštus kasdien	19
Heilsas, Robertas D.	
kai mokiniai moko ir liudija yra skatinamas tikėjimas	33
padėkite mokiniams įgyti dvasinį liudijimą	29
siekite asmeninio teisumo	2
Hinklis, Gordonas B.	
nesiliaukite augę	3
nė vienas iš mūsų nežinome pakankamai	4
Holandas, Džefris R.	
būtina atmosfera, kurioje nesijaustų skubėjimo	12
kvieskite mokinius iširti Raštus	21
mylėkite abejingus mokinius.....	19

I I

Inscenizavimas	32
Įsisavinti pagrindines Raštų ištraukas ir doktrinas	33–34
Įsivaizdavimas	22, 70
Istorijos	V, 30, 66–67
Įvairovė	57, 66

J

Jausti doktrinų ir principų teisingumą ir svarbą.....	10, 26, 29–30, 40, 44, 56
Jėzus Kristus	
apie Jį besimokančių ir Juo sekančių mokinių palaiminimai	1
Evangelija padeda tapti panašesniems į Jį	26

mokiniai lanko klasę, kad Jį pažintų	14, 50
mokinių meilės Jam ugdymas	14
mokymasis apie Jį per Šventąją Dvasią	11
mokyti kaip Jis ....V–VII, 3, 4, 13, 59, 70, 78–79	
mokytojai turi liudyti apie meilę Jam	33
mokytojo tikslas turi būti vesti mokinius pas Jį.....	76
mokytojo troškimas tapti panašesniems į Jį.....	3
mokytojo veide atsispindintis Jo atvaizdas	79
pakviesti Dvasią, į Jį sutelkiant pavyzdžius ir diskusijas.....	12
pažadas mokantiems Jo Evangelijos	79
per apmąstymą padėti mokiniams sužinoti, kaip tapti panašesniems į Jį.....	21
pranašai liudija apie Jį	53
Raštai pakylėja žvilgsnį į Jį	25
tiesų, padedančių mokiniams priartėti prie Jo, pabrėžimas.....	54

K

Kaip mokyti, nuspręsti.....	6, 52, 55–57
Kasdieninis Raštų studijavimas	7, 10, 19–20
Kimbolas, Spenceris V.	
mokomės daryti darydami	32
Klarkas jaunesnysis, Dž. Rubenas	
jaunimas alksta Dvasios dalykų.....	48
jaunimas patyrė dvasinius palaiminimus	32
jūsų, mokytojų, misija yra didinga....	IX
mokykite Evangelijos, kaip ji mokoma Raštuose	5
Klasės interjeras.....	16
Klasės lenta.....	28, 69–70
Klasės tvarka	15
Klasės valdymas	
Žr. Plėtoti mokymuisi palankią meilės, pagarbos ir tikslo siekimo aplinką	
Klausimai	V, 22, 29, 50, 57, 58–62
skatinantys jausmus ir liudijimą	30, 33, 61–62
skatinantys mokinius ieškoti informacijos	59
skatinantys mokinius tyrinėti siekiant supratimo	29, 60–61
skatinantys pritaikymą	62
Klausytis mokinių	14, 64
Ko mokyti, nuspręsti	52–55
Kompiuterinės pateiktys.....	71

Konsultavimas, mokinių	14, 18, 76
Kontekstas ir turinys	24, 52
<i>Taip pat žr.</i> Suprasti kontekstą ir turinį	
Kunigijos vadovai, darbas su jais	7, 8, 17, 19
Kvalifikacijos kėlimo mokymai	47, 49

L

Lentos	
Žr. Klasės lentos	
Liudijimo stiprinimas	VI, 19, 30–31, 32, 35, 55–56, 62
<i>Taip pat žr.</i> Atsivertimas, Širdis, perkelti Evangeliją į ją	
Liudyti.....	VI, 12, 30, 33, 40, 43, 55, 62, 65
Luko 5 pavyzdys	42
Ly, Haroldas B.	
liudijimai silpnėja	19
Lytis, su konkrečia lytimi susijusi kalbos forma	77

M m

Makėjus, Deividas O.	
turi būti tvarka	19
Makonkis, Briusas R.	
šiuolaikinės tikėjimą skatinančios istorijos	66
Maksvelas, Nylas A.	
mokote to, kas esate	3
tikrumas, svarba ir būtinumas, reikalingi atsivertimui.....	30
Malda.....	3, 11, 13, 78
dėl mokinių	V, 14, 50
ruošiantis mokyti.....	V, 13, 47, 52
meilė ir pagarba	
mokiniams	13, 15, 18, 47, 50, 63
Viešpačiui.....	2, 11, 12, 13, 33, 65
<i>Taip pat žr.</i> Plėtoti mokymuisi palankią meilės, pagarbos ir tikslo siekimo aplinką, Tikroji meilė	
Modelis, Raštų mokymo	39
Mokiniai	
jų pasirošimas mokyti	6, 49–50, 57, 70
jų poreikiai ir sugebėjimai.....	9, 14, 40, 47, 51, 54
jų vaidmuo mokymesi	
Žr. Vaidmuo, besimokančiojo mokymas kitų Evangelijos	6, 7, 32, 55–56, 67
Mokymas	
bendri patarimai ir įspėjimai	76–77
doktrinos ir principai	5, 38–46
Gelbėtojo būdu	V

Skaityti			
kartu skaityti Raštus klasėje	64–65		
kurso tekstą	23		
Skotas, Ričardas G.			
atskirti principus nuo detalių	27		
draugai Raštuose	25		
mokinio dalyvavimas pakviečia			
Dvasią	7		
mokymo veiksmingumo			
vertinimas	30		
padėkite mokiniams mylėti			
Raštus	20		
padėti tiesai giliai įsismelkti			
į mokinius	30		
paprastai suformuluoti principai	28		
principai – tai koncentruota tiesa	5, 26		
Raštai kaip vadovėlis	23		
Raštų, kokie jie yra užrašyti,			
naudojimas	34		
Raštų mokymasis mintinai panašus į			
naujos draugystės užmezgimą	34		
svarbiausias mokymo tikslas	54		
teisingas charakterio ugdymas	4		
Smitas, Džozefas			
raktas Raštams suprasti	24		
visos dvasios turi savybę augti	14		
Stebėjimas	49, 78		
Studijavimo kursų baigimas	8, 49		
Studijuoti, kasdien studijuoti Raštus			
ir mokymosi kurso medžiagą	19–23		
Suformuluoti principai	27–28		
Suprasti			
doktrinas ir principus	6, 28–29,		
31, 40, 43–44, 46, 53, 56, 61, 66, 70			
Raštų ir pranašų žodžių kontekstą ir			
turinį	10, 23–25, 34, 39, 40–41,		
43–46, 52, 55–56, 59–61, 65			
Šventoji Dvasia			
Jos funkcijos	11		
Jos įtakos kvietimas	6,		
7, 12, 13, 15, 17, 30, 31, 41, 49, 50, 56,			
58, 61, 64, 68, 74			
Jos pagalba ruošiantis	51, 53–54, 78		
Jos vaidmuo mokymesi ...	1–2, 6, 10–13,		
14, 31, 33, 38, 48, 55			
siekite Jos bendrystės	2		
ugdymas per Ją	6		
Švietimo taryba	IX		
T			
Taisyti triukšmingą ir netinkamą			
elgesį	17–18		
Tempas	57		
Tėvai, mokinių	X, 8, 17, 19		
Tikėjimas	47–49		
mokiniais	48–49		
tikėjimo įkvėptas veiksmas	VI, 6		
<i>Taip pat žr.</i> Šventoji Dvasia, jos			
kviečianti įtaka, Vaidmuo,			
besimokančiojo			
Viešpačiu	48		
žodžiu	47–48		
Tikroji meilė	3, 7, 14, 47		
Tikslas			
plėtoti tikslo siekimo			
aplinką	15, 50, 56		
SI tikslas	1, 10, 53, 79		
<i>Taip pat žr.</i> Atsivertimas,			
Jėzus Kristus, Širdis,			
perkelti Evangeliją į ją			
Tikslas, seminarijų ir religijos institutų ..	X,		
1–9, 10, 15, 47, 50			
Tikslas, šventraščio autoriaus	23, 24, 27,		
38, 39, 53			
Tiriantys klausimai			
<i>Žr.</i> Klausimai, skatinantys mokinius			
ieškoti informacijos			
Tobulėti kaip mokytojui ...	3, 47–49, 78–79		
Trukdžiai, jų šalinimas	16		
Tyla	17, 64		
U			
Uchtdorfas, Dyteris F.			
nukreipti jaunimą į Kristų	2		
Ugdymas	X, 6, 10, 11, 15, 50, 55, 64		
Užsirašymas	8, 49		
V			
Vaidmuo			
besimokančiojo	6, 15, 17, 50,		
55, 57, 58, 66			
Šventosios Dvasios			
<i>Žr.</i> Šventoji Dvasia, Mokyti ir			
mokyti Dvasia			
Vaišės ar užkandžiai	16		
Vaizdinės priemonės			
<i>Žr.</i> Audiovizualinės ir kompiuterinės			
pateiktys, Daiktai ir paveikslėliai			
Valios laisvė			
kaip tikėjimo įkvėptas veiksmas	6		
mokinys naudoja	6, 58		
Varžymasis	76		
Vertumas	2, 11, 47		
<i>Taip pat žr.</i> Gyventi pagal Evangeliją			
Vienybė	4, 12, 50		
<i>Taip pat žr.</i> Plėtoti mokymuisi palankią			
meilės, pagarbos ir tikslo siekimo			
aplinką			
Ž			
Žymėjimas ir komentarų			
rašymas	21, 28, 68–69		

PASTARŲJŲ DIENŲ
ŠVENTŲJŲ
JĖZAUS KRISTAUS
BAŽNYČIA

LITHUANIAN

4 0210581156 5

10581 156